

Zasavski TEDNIK

Štev. 44

TRBOVLJE, 26. OKTOBRA 1957

Leto X.

**7 dni
po svetu**

Predvčeršnjim so narodi sveta praznovali Dan Združenih narodov. Ko smo praznovali ta pomemben dan, vemo, da je naša dežela prispevala svoj ogromen delež k stvari Združenih narodov, in zato smo ponosni, da smo vedno med prvimi poborniki miru v svetu, in to je naš največji delež, ki smo ga doprinesli k celokupnemu delovanju OZN.

ZAHODNONEMŠKA REAKCIJA

na priznanje naše dežele Vzhodnonemške republike nas ne more omajati na naši začetni poti. Zda smo spoznali, da Zahodna Nemčija, pri tem mislimo, zahodnonemško vlado, ni znala oceniti jugoslovanskega priznanja Vzhodnonemške države. Popolnoma jasno je, da pretrganje diplomatskih stikov z našo deželo, ne bo imelo takšnih posledic, kot je zahodnonemška vlada pričakovala. Svetovno javno mnenje je obsodilo tako ravnanje kot lahkomišelnost dejanja, ki ne bo prispevalo k zbliznanju Zahoda z Vzhodom. In zahodnonemška vlada bo morala spoznati, da s svojim ravnanjem zgolj škodi splošnemu pomirjenju v tem delu sveta.

NAS OBISK V ATENAH

je ponovno dokazal čvrsto vez prijateljstva Jugoslavije z Grčijo. Uradni komunisti, ki je bilo izdano ob zaključku uradnih razgovorov med predsednikom Zveznega izvršnega sveta tov. Kardeljem in predstavniki grške vlade, nedvoumno kaže pot, po kateri se bo v bodoče razvijalo prijateljsko sodelovanje Grčije in Jugoslavije.

ANGLEŠKI OBISK V ZDA

Nedvomno je bil eden glavnih namenov angleškega obiska v ZDA, pridobiti to veliko deželo za to, da bi obe velešteli v bodoče bolj složno hodile svojo pot v reševanju mednarodnih vprašanj. Gre za vprašanje Srednjega vzhoda, za izmenjavo atomskih podatkov in še za marsikaj drugega. Bliznja prihodnost bo pokazala, kaj in kakšne obljube je dobil angleški ministrski predsednik in sorodni deželi. Zelo verjetno je, da angleški premier ni dosegel zaželenih rezultatov.

KDO BO USPEL?

23. povojne francoske vladne krize, kot kaže, še ne bo končane. Pred tremi dnevi je pričel akcijo bivši francoski ministrski predsednik Guy Mollet, in zdi, ko to pišemo, še ni znano, če je uspel. Vsekakor lahko ponovimo že nekočkrat izrečeno misel: nesloje bo škodovalo samo mednarodnemu ugledu nekaj pomembne Francije. In nadaljevanje vojne v Alžiru, bo Francijo samo pokopavalo. Politično, gospodarsko in duhovno. Nič čudnega, če se francosko javno mnenje vedno bolj nagiba k mnenju, da se Francija ne bo rešila iz zagate vse dotlej, dokler ne bo končala nesmiselne vojne v Afriki.

KITAJCI V LONDONU

Pred dnevi je prispela v London kitajska gospodarska delegacija. Misija se bo v Angliji seznanila z znanstvenimi in tehničnimi pridobitvami angleške industrije. Kot se je zvedelo, bo kitajska delegacija proučila skupno z angleško industrijo možnost nakupa nekaterih strojev in drugih proizvodov.

VERME

Do konca oktobra večkrat obilne in trajne padavine s močno ohladijo, ki bo najbrž prinesla sneg do nižin. V tem razdobju je verjetna razjasnitev okoli 29. oktobra. Z nastopom novembra se bo pričelo suho, a hladno razdobje.

ZAUPNICA

ZASAVSKIH VOLIVCEV ZA POGLABLJANJE DEMOKRACIJE IN SOCIALISTIČNIH ODNOSOV

NEKAJ VTIŠOV Z NASE POTI PO ZASAVSKIH VOLILNIH ODBOROV PO NAŠIH VOLILCIH ZE ZAPRLO SVOJE VOLILNE IMENIKE IN V REZULTAT NAPIŠALO ŠTEVILKO 100% — NAJBOLJ SO SE IZKAZALI MLADINCI V RADEČAH, VOLIVCI NA DOBRNI IN TRGU REVOLUCIJE, ŽENE NA SENOVEM, KMETJE V SENOŽETIH, TIRNI, POSEBNO V BREŽICAH IN DELNO SEVNICI, STEKLARJI IN RUDARJI V HRASTNIKU — VOLILNI IMENIKI SO BILI PONEKOD POMANJKLJIVI — LEPO OKRASENA VOLIŠČA

Ko so nam na okrajnem štabu v Trbovljah želeli dobro pot in dobre uspehe na naši poti, smo vedeli, da bo naše potovanje še bolj zanimivo, če nam bodo takole kdaj pa kdaj po »žici« javljali skupne volilne rezultate. In res: večkrat so se oglašali, in bolj je šla ura na popoldan, lepši so bili volilni uspehi.

Začeli smo pravzaprav v Trbovljah, kjer smo »pritisnili« nekaj zgodnjih volivcev in pohvalili prizadevnost tistih tovarštev, ki so resnično lepo okrasili volišča, že smo hiteli proti Zagorju. Mesto, pa tudi nekatere vasi so bile lepo okrašene in v središču Zagorja so nam na več voliščih povedali, da se krepko dvigajo proti polovici volilne udeležbe. Srečali smo tudi godbenike, ki so dvigali s koračnicami (partizanskimi) volilno razgibanost.

Potem nas je peljala pot proti Hrastniku. Spomnili smo se predvolilnih priprav v tej občini. Kaj vse so ljudje na zborih volivcev predlagali! In koliko je bila zavzetost občanov pomagati občini pri urejanju vseh velikih in majhnih problemov, bodisi komunalnih ali drugih.

Oglasili smo se na volišču na rudniku. Urina kazalca sta kazala takole nekaj minut čez deseto, ko so tamkaj imeli že približno 70% volilne udeležbe. Pa v Steklarni tudi. In v nekaterih hrastniških vaseh prav tako. V mislih smo že seštevati volilne rezultate. Ljudje so dokazali, da se zavedajo važnosti delovanja občinskih ljudskih odborov. Ali ni to dokaz zavesti naših ljudi? Seveda je, podčrtano je!

Radeško mladino poznamo zelo dobro. Na nekem predvolilnem sestanku so se zavezali, da bodo vsi skupaj volili že v prvih jutranjih urah. Ko smo se približevali občinskemu središču, smo ugibali, če so obljubo izpolnili. Kaj je ne bi! Obljuba je časten dolg. Ljubljanski radio pa je že v prvih jutranjih urah javil: radeška mladina je

bodočem občinskem ljudskem odboru poleg starejših, izkušenih odbornikov, sedelo tudi precej mladih ljudi.

V Sevnici smo bili, ko so nam iz okrajnega štaba povedali imena prvih volišč, ki so zaključila volitve. Trbovlje niso nikdar razočarale, pa Zagorje tudi ne. In mnogi drugi kraji tudi ne. Sevnica občinska volilna komisija nam je zagotavljala, da bodo volilni rezultati v njihovih krajih lepi. Ponekod so ljudje volili dopoldan, mnogo pa je storilo svojo dolžnost šele v popoldanskih urah. No, končen rezultat ni bil slab, in Sevnica si lahko čestita k uspehu.

Naše vozilo je požiralo cesto proti Senovem. Majhna občina, pa zavedni ljudje. Volilni odstotek se je v občinskem povprečju naglo dvigal. Kmetje in rudarji, pa mladinci, najbolj pa žene so hitele na volišče in med kandidati skrbno izbirale najboljše. Sploh smo tod videli same vesele obraze. Dali so obljubo, da se bodo poglajali nad 90%, pa so obljubo, kot smo kasneje zvedeli, močno preokročili. Naš urednik je še hitro fotografiral nekaj volivcev, z njimi izmenjal nekaj prijaznih besed, in spet smo hiteli po cesti v sosednjo občino.

Sam Videm in Krško sta se krepko držala. Odstotek v nekaterih volilnih enotah se je

OKRAS DELAVSKEGA DOMA V TRBOVLJAH

Te dni je dobilo glavno pročelje novega Delavskega doma v Trbovljah z impozantnimi mozaiki po zamisli in izdelavi akademskega slikarja Marija Preglja svojo dokončno podobo.

S temi slikami je projekt arhitekta Marka Zupančiča povsem realiziran. Novi trboveljski kulturni hram se sedaj kaže našim očem kot velik čebelnjak, v katerega vedno znova prihajajo in se bogate, ne čebela, pač pa ljudje. Ali se ni že po enem letu uresničil velik načrt ustvarjalca, naj bi bil dom prispodoba vršenja v čebelnjem panju?

Številne in dobro obiskane prireditve so to pokazale.

PROSLAVA OKTOBRSE REVOLUCIJE

V ponedeljek, 21. oktobra, je bila v Delavskem domu v Trbovljah slovesna proslava 40-letnice Oktobrske revolucije, združena s pisanim kulturnim programom trboveljskih »Svobod«.

Slavnostni govor je imel predsednik občinskega sindikalnega sveta tov. Alojz Toplikar.

Lepo proslave so imeli tudi po vseh trboveljskih solah.

NOVO TENIŠKO IGRIŠČE

Poleg nogometnega igrišča športnega društva »Svoboda« so pred kratkim dogradili novo teniško igrišče, ki bo pozimi služilo tudi za drsalnice.

S tem so delavni »Svobodarji« dali možnost razvoju športa, za katerega doslej v Zasavju še ni bilo ujemnih prostorov in zato tudi ne zanimanja.

lepo dvigal, slabše pa je šlo po vaseh Krškega polja in še ponekod drugod. Vendar krajevni aktivisti niso obupavali. Popoldne se je stanje po vaseh nekoliko izboljšalo. Vendar ne tako, kot so želeli.

Menda so bile najlepše okrašene Brežice. Zlasti ožji del mesta. Videti je bilo, da se brežiški občani ne bodo dali. In se res niso. Kmetje mnogih volilnih enot so volili že dopoldan. Najbolj pa smo bili veseli, ko so nam aktivisti na moč ponosno povedali, da so imeli že v čisto zgodnjih jutranjih urah troje volišč zaprtih. Zaprtih, dal Volivci so opravili svojo dolžnost do osme ure. Uspeh, katerega je resnično vredno posebej zapisati. Kajpada lahko pričakujemo, da bo delo brežiškega ljudskega odbora tudi odraz volilne razgibanosti.

Na nekaj pa ne smemo pozabiti. Ugotovili smo na naši poti, da so bili ponekod volilni imeniki nekoliko pomanjkjivi, boljše rečeno površni. To bi se ne smelo dogajati. Kar našejmo nekatera kraja: Dol pri Hrastniku, Loka, Zidani most, pa še v spodnjih krajih okraja. Nekateri volivci so odhajali z volišč malce užaljeni in upravičeno jezni. Zanimiv pouk za prihodnje volitve, kajne?

Prostor nam pohnja Škoda. Imeli bi še marsikaj povedati. Tako pa namesto zaključka samo tole: zasavski volivci so dali zaupnico za bodočnost. Ta pa je naša in socialistična ni več stvar daljne prihodnosti, zares ne!

Volivci so imeli volilni imeniki nekoliko pomanjkjivi, boljše rečeno površni. To bi se ne smelo dogajati. Kar našejmo nekatera kraja: Dol pri Hrastniku, Loka, Zidani most, pa še v spodnjih krajih okraja. Nekateri volivci so odhajali z volišč malce užaljeni in upravičeno jezni. Zanimiv pouk za prihodnje volitve, kajne?

Prostor nam pohnja Škoda. Imeli bi še marsikaj povedati. Tako pa namesto zaključka samo tole: zasavski volivci so dali zaupnico za bodočnost. Ta pa je naša in socialistična ni več stvar daljne prihodnosti, zares ne!

Aktivnost mladih v Vidmu-Krškem

V videmsko-krški občini živi zlasti kmečka mladina. Zato je tudi tuda mladinski organizacij v poletnih mesecih, ko je na podeželju največ opravil, nekoliko zastalo.

DOKONČNI IZVEŠTANJE VOLITEV V ZASAVJU

Volilni rezultati

v trboveljskem okraju so potrdilo zaupanja zasavskih občanov do skupnega cilja: izgradnje socializma

Nedeljske volitve v občinske ljudske odbore so nedvomno dokazale privrženost naših ljudi razvoju na vseh področjih, zlasti pa seve razvoju naših občin. Kakor smo pričakovali, smo tudi v našem okraju dosegli v nedeljo zadovoljive volilne rezultate in danes lahko priberemo, da so tako lepi volilni rezultati vsekakor zategadelj, ker smo se na volitve vsepovsod skrbno pripravili.

Skupno je bila v zasavskem okraju 183 volilnih enot, v katerih je bilo 392 volišč. Morda bi kazalo pri bodočih volitvah nekoliko povečati število volišč, saj se je pokazalo, da so imeli ponekod volivci dokaj dolgo pot do svojega odrejenega volišča.

Ce prštelemo odstotek opravljene odstotnih volivcev — ta znaša 74% — potem znaša skupen odstotek volilne udeležbe v našem okraju točno 93,6%. S tem odstotkom smo se uvrstili med najboljše okraje v Sloveniji.

Poglejmo še volilno udeležbo po posameznih zasavskih občinah. V Brežicah je bilo 31 volilnih enot s 100 volišči, volilo pa je 15.006 volivcev, kar znaša 82,3%. V isti občini pa znaša procent opravljene odstotnih 8,2%. V občini Hrastnik je bilo 18 volilnih enot s 28 volišči. Vsega skupaj je volilo 6.139 volilnih upravičencev, kar znaša 92,5%. Upravičeno odstotnih pa je bilo 6,6%. Radeče so bile razdeljene na 23 volilnih enot s 37 volišči. Volilo je 5.678 volivcev, kar znaša 89,0%. Odstotek upravičeno odstotnih pa znaša 7,1%. Zelo lepi so volilni rezultati tudi v občini Senovo. Tamkaj je bilo 14 volilnih enot s 29 volišči, volilo pa je 4.942 volivcev ali 92,8%. V tej občini je znašal odstotek upravičeno odstotnih le 2,8%. Sevnica občino so razdelili na 25 volilnih enot s 67 volišči. Vsega skupaj je volilo 8.652 volilnih upravičencev, kar znaša 77,2%. Upravičeno odstotnih pa je bilo 7,4%. Najboljše rezultate je dosegla občina Trbovlje. Ta občina je bila razdeljena na 31 volilnih enot s 39 volišči. Vsega skupaj je volilo 11.295 volivcev, kar znaša 95,0%. Upravičeno odstotnih je bilo le 4,5%. Nekoliko slabši so volilni rezultati v občini Videm-Krško. Občina je imela 16 volilnih enot s 44 volišči, volilo pa je 6.633 volivcev ali 70,9% volilnih upravičencev. Tu je bilo zelo veliko upravičeno odstotnih, saj znaša odstotek le-teh 13,3%. In končno Zagorje je imelo 25 volilnih enot s 48 volišči, volilo pa je 8.967 volivcev, kar da 92,3%. Upravičeno odstotnih pa je bilo 6,6%. V celoti je znašala volilna abstinenca v okraju 7,2%.

Kot rečeno, smo lahko z doseženimi rezultati zadovoljni, saj nam kažejo, da so naši občani razumeli, da je izboljšanje tega ali onega vprašanja odvisno od dobrega dela odbornikov občinskih ljudskih odborov.

Tako je bilo malone po vseh zasavskih voliščih

JANEZ VOLJC:

Trbovlje v viharju revolucije

(OB STIRIDESETLETNICI VELIKEGA OKTOBRA)

Nekaj tednov kasneje je revolucija vdrila v Evropo. Vojski so bežali s front; odmetavali so orožje, ali pa ga nosili s seboj v nadi, da ga bodo kmalu koristneje uporabljali kot doslej. V avstrijskih deželah, v Budimpešti, Krakovu, na Češkem, v Trstu, Pulju in Miljah, so izbruhnile stavke in demonstracije proti nadaljevanju vojne in imperialističnemu pritisku na sovjetsko Rusijo. V Boki Torski so se uprli mornarji na vojnih ladjah, izbruhnili so upori v Južni burgu, Radgona in drugod. Povsod je vrel, socialnodemokratska stranka pa se je — zamaknjena v davno preteklost — stiskala v krog svojih strokovnih organizacij, opazovala, kaj drugi delajo, in leno stala ob strani. Rudarji so godrnjali nad stranko, ki so jo poprej spoštovali, in vedno bolj se je utrjevalo prepričanje, da mora socialistično gibanje stopiti na nove poti. Medtem pa so vselesne napade sovjetsko Rusijo in socialistično demokracijo spet glasovali za vojne kredite. To je dokončno odprlo očim mnogim in bilo je jasno, da pot nazaj ni. Tako so rudarji dočakali rojstvo Jugoslavije.

Ob rojstvu Jugoslavije se je zdelo, kot da bi se ves svet s svojimi krivimi in pravimi nauki hotel naseliti v Trbovljah. Govornikov je bilo, da ni bilo toliko. Domoljubi so govorili o »novi domovini«, ki je »kakor nevesta«, stari socialnodemokratski voditelji so obljubljali, da od svojih zahtev ne bodo odstopili, obenem pa so govorili, da bo treba »potrpeti in ustvarjalno sodelovati z oblastjo«, s katero je ljubljansko socialnodemokratsko vodstvo že navezalo tesne stike (Krištan je namreč postal član Narodne

vlade). Rudarji, ki so bili siti prilozovanja in medenih obljub, pa so odgovarjali: »Dve Jugoslaviji sta: prva, ki orje zemljo in pase živino, kople premoč, tke, kuje in zida, in druga, ki priganja prvo, da dela vse to; prva, ki dela in je lačna kruha, druga, ki živi na račun tujeja dela in je lačna zlata.« Vedno več je bilo zahtev in vedno glasnejše so bile: »Zavladaj naj ljudstvo, ki dela, zavladaj v svoji delavsko-kmečki republiki!«

Življenje pa je bilo izredno težko. Gospodarstvo je bilo v razsulu, cene so se naglo dvigale, mezde pa sploh ne, primanjkovalo je živih in dela ni bilo za vse. Spekulant in verižnik pa so grabili: živila, blago in denar.

In nekega jutra so rudarji vrgli sekire na rame, kontrolnih znamk in svetilk pa niso vzeli in niso se pogreznili v jame. Odsli so — mladi in stari, ženske in otroci — odsli pred rudniško restavracijo in zahtevali živeti. Njihovih zahtev pa nihče ni hotel ušlišati, zato so naskočili rudniški magazin, poln živeža. Vojski, ki so ga stražili, so pobegnili. Knapi so vdrli v magazin; nekdo je našel zaboje tobaka in jih metel skozi okno. V hipu so bili pri njem mladi socialisti: »Ne bomo kradi, kradejo tatovi. Mi jemljemo, kar je našega! In postavili so stražo in prodajali... Izvolili so dvajset delegatov, ki so pregledali trgovine, našli skrito hrano, določili cene in prodajali.

V Ljubljani so govorili, da se trboveljski knapi puntajo. Buržoazija je v strahu pred splošnim uporom popuščala in prosila socialne demokrate, naj pomirijo upornike. Ti so jo poslu-

šali, vse njihovo prizadevanje pa je bilo bob ob steno.

Iz Rusije so se vračali ujetniki in po deželi je šel glas o tovarnah, ki jih upravljajo delavci, o življenju brez kapitalistov, o zemlji, ki jo delajo. Rudarji so verjeli, žarele so jim oči in vpraševali so: »Kaj čakamo? Kdaj bomo mi začeli?« Ze v prvih tednih so se razočarali nad Jugoslavijo. Italija je zasedla Primorsko, Avstrija si je priključila Koroško, jugoslovanska vlada pa ni kazala nobene volje, da bi se uprila mešetarjenju s slovensko zemljo. Ministrski so obljubljali svobodo, uvedli so diktatorstvo, zagotovili so, da bodo znižali cene, hkrati pa so dovolili trgovcem in spekulantom, da po mili volji vežajo dragotino; prepovedali so shode, zaplenjevali časnike, zapirali revolucionarje. In Jugoslavija se je rudarjem priskutila.

Dne 16. decembra 1918 so rudarji napovedali stavko. Vodili so jo mladi socialisti. Voditelj Cibalove Unije rudarjev so povsem odpovedali. Stavka se je po dveh dneh uspešno končala, toda prišli so žandarji in izgnali voditelje stavke iz Trbovelj. Večinoma so se zatekli v Bosno, kjer so delali v raznih tovarnah in rudnikih, spomladi 1919 pa so se začeli vračati v Trbovlje. In spet se je življenje razmahnilo in po deželi so spet govorili, da v Trbovljah nekaj pripravljajo: delavci so občoedovali trboveljske rudarje in skušali z njimi uravnati svoj korak, kapitalisti pa so ukazali žandarjem, naj se pripravijo, in poslali socialne demokrate, ki so vedeli v njihovi vladi, v mislijo miru.

(Dalje prihodnjak)

GOSPODARSKI KOMENTAR

Samostojnost
v plačni politiki

Ena izmed značilnosti zakona o delitvi celotnega dohodka gospodarskih organizacij je, da razširja pravice organov upravljanja, ko omogoča samostojno delitev ostanka dohodka na plače in sklade in tako odpravlja še preostale administrativne posege na področju politike plač.

Vsi dosedanj predpisi o plačah in delitvi dohodka gospodarskih organizacij so na tako važnem področju omejevali pravice kolektivov. Sredstva za plače so bila na primer običajna neposredno na podlagi tarifnih postavk, ki so morale biti določene po kvalifikacijah, skratka, po administrativnih merilih. Takšne in podobne dosedanje administrativne omejitve in določila niso spodbudile delovanja na pridobivanje strokovnosti, ki bi res nekaj koristilo proizvodnji, temveč so spodbujale tako delavca samega kot tudi vodstvo podjetja na pridobivanje papirnatih kvalifikacij. V praksi smo torej doživljali nekaj prav nasprotnega kot pa je bilo zamišljeno s predpisi. Število visokokvalificiranih, kvalificiranih ter tudi polkvalificiranih delavcev je v zadnjih letih ogromno poraslo, zmanjšalo pa se je število nekvalificiranih delavcev, vse to seveda samo na papirju, in sicer zaradi večjih obračunskih plač, ki so jih podjetja dobila na ta način, v praksi pa so ostala razmerja med strokovnostjo delavcev seveda enaka. Ti in podobni administrativni posegi na področju politike plač niso koristili gospodarstvu in produktivnosti dela.

Če ostanemo pri našem razgovoru samo pri predvidenih predpisih o plačah, potem lahko ugotovimo tole: Načrt zakona uveljavlja prek minimalnega osebnega dohodka, ki se oblikuje po določenem postopku, načelo kolektivnega zaslužka, in sicer s povsem drugačno funkcijo, kot jo je imel na primer bivši obračunski plačni sklad. Administrativni posegi bodo na ta način prenehali na tem področju. In še več. Načrt predvideva tudi dve varianti glede sprejemanja tarifnega pravilnika. V prvi varianti naj bi gospodarske organizacije sprejemale pravilnik samostojno, s tem da bi se lahko medsebojno sporazumevale o enotnih merilih za določanje tarifnih postavk, in sicer v okviru združenih zborno, oziroma z običajnim ljudskim odborom na področju občine. Po drugi varianti pa naj bi sprejemala podjetja pravilnik tako kot doslej, to je v sporazumu z občino in sindikalno organizacijo.

Pričakujemo lahko, da bo ostala v veljavi prva varianta, to je popolna samostojnost gospodarske organizacije glede delitve dohodka na tarifne postavke, na plače. To je tudi edino prav. Če namreč hočemo gospodarnostno deliti dohodek na plače in sklade, jim je treba to pravico tudi omogočiti. Ko bodo imeli to pravico in možnost, bodo se našli na podlagi izkušenj najbolj pravi način delitve dohodka, upoštevali bodo delovne napore posameznikov; njihove zasluge za dosežene uspehe, pri delitvi bodo upoštevali trenutne potrebe gospodarske organizacije kot celote in ob razdeljevanju denarja bodo nedvomno tudi upoštevali potrebe podjetja o perspektivi.

Seveda ni prvič, da se lotevamo pisanja o prečnih problemih družbene prehrane v Trbovljah in preskrbi s kmetijskimi pridelki v Trbovljah. Nič nikoli smo že pomagali pero na ta račun, pa doslej žal še vedno brez uspeha.

Že zdavnaj vemo, da se delavci teh ali onih podjetij hranijo nezdavno, da se toliko in toliko zaposlenih mater delavcev po končanem delu ubada s kuhanjem in gospodinjstvom, da si velika večina samskih delavcev kuha

či, da so resnično gostilne, kakršne si želi naš potrošnik. Sicer pa: ali ni razmerje 300 potrošnikov na eno gostilno le malce preveč, ko pa na drugi strani pride na eno mlekarico kar 2000 Trboveljčanov? Trboveljske gospodinjke bi rekle čisto po domde: zaprimo nekaj odvečnih gostiln in jih preuredimo v mlekarne. Potem ne bo treba ugotavljati, da znaša potrošnja na vsakega Trboveljčana, v mišlih imamo spet alkohol, kar 4,25 l na mesec, kar znese letno devetkrat več kot izdamo za mleko. Zaskrbljujoča

ših sosednih mest že kaže občutno razliko v cenah osnovnih kmetijskih pridelkov. Gospodinjke res ne morejo razumeti teh in podobnih visokih razlik, čeprav sodijo, da prevoz tudi nekaj stane.

Gospodinjki center v Trbovljah je napravil zanimivo anketo. Tovarišice iz centra so anketirale del zaposlenih mater oziroma gospodinj. Porazno. Približno 80 % vseh zaposlenih anketirank si po delu same kuhajo in vodijo celokupno gospodinjstvo. Evo prvega nujnega ključa po ustanovitvi

SPET NA TAPETI

Družbena prehrana kajpak in preskrba Trboveljčanov z mlekom in kmetijskimi pridelki. — Kaj kaže zanimiva anketa Centra za pospeševanje gospodinjstva?

kar po šihu dokaj enolično in slabo hrano, in da bi lahko malone na prste obeh rok prešteli vse tiste, ki se ali hranijo v kuhinji Gospodinskega centra ali v kakih drugih javnih kuhinjah pri podjetjih.

In kaj smo storili, da bi tako nemogoče stanje odpravili. Ničesar! Se vedno se, če gremo dalje, vsak dan pojavljajo repi pred tistimi maloštevilnimi mlekaricami — v Trbovljah jih imamo le sedem — in čakajo potrpelivo ali pa ne na svojo vrsto. Ali ni ironija ali pa porog naši takolimenovani skrbi za delovnega človeka, ko vemo, da pride na eno mlekarico kar 2000 trboveljskih potrošnikov, da pa imamo kar nekaj nad 40 rotiln, za katere ne bi mogli re-

števila, vredna naše splošne družbene skrbi!

Sicer pa glede preskrbe s kmetijskimi pridelki ni nič boljše. Imamo vsega skupaj 10 prodajal s sadjem in zelenjavo. Tako pride kar 1400 potrošnikov na eno prodajalno. Nič čudnega, če smo spet tam, kje smo že bili: namreč ob repih, millejše rečeno vrstah. Naše gospodinjke pa so že nekajkrat odločno povedale, da nimajo časa čakati, čas je predragocen, in pretek pa ga ni nikdar. Navadno pa zaposlene gospodinjke sploh ne pridejo do zaželenih količin sočivja in drugih kmetijskih pridelkov, ker vsega skupaj navadno zmanjka. Potem pa kuhaj, če moreš, kajne? O visokih cenah pa raje ne govorimo. Samo bežen pogled na trge na-

nekaj takšnih kuhinj, ki bi kuhale hrano in katero bi gospodinjke odlašale domov. Ugotovile so še, da bi potrebovali v Trbovljah samo za otroke mesečno kar 45.000 litrov mleka, za odrasle pa najmanj 90.000 l. Septembra pa so ga v Trbovljah potrošili komaj 40.000 litrov. Torej takšno je dejansko stanje, ki mimogrede rečeno ni kdo ve kaj rožnato.

In, kaj storiti? Slediti pozivu trboveljskih gospodinj: odpreti več prodajal z zelenjavo in mlekom, pa čeprav bi morali zaradi tega zapreti nekaj odvečnih gostiln. Morda bi bilo potem razmerje glede prodaje alkoholnih pijač in mleka bistveno drugačno. Drugačno pa bi bilo tudi stanje glede ostalih potrošnih predmetov.

publiki odbor mnenja, da bo treba rok vračanja anuitet za najeta posojila podaljšati, ker bi sicer podjetja, ki so v ta namen najela kredit, imela ob dosedanjih kratkih rokih vračanja kreditov z odplačevanjem posojila velike težave.

Končno so govorili še o kandidatih za zbor proizvajalcev in o pripravah za občne zbornice sindikalnih podružnic. — Delo tega sestanka je bilo plodno in je želeli, da bi se sprejeti sklepi tudi izvršili.

R. V.

SESTANEK SINDIKATA KEMIČNIH DELAVCEV V HRASTNIŠKI STEKLARNI

Boljše možnosti

Republiški odbor sindikata kemičnih delavcev Slovenije se temneje povezuje s svojimi sindikalnimi podružnicami in člani in v ta namen prireja sestanke članov v posameznih podjetjih. Tako so se pred dnevi predstavili sindikata kemične industrije sešli s člani v steklarni v Hrastniku. Sestanek je vodil predsednik republiškega odbora tov. Franc Plazar.

Najprej so na sestanku obravnavali osnutek o razdelitvi dohodkov. V tej razpravi je sodelovala večina navzočih članov. Vsi se strinjajo z osnutkom zakona, ker bo z določbami novega zakona v vprašanju razdelitve dohodkov prišlo do izenačenja med posameznimi podjetji, prav tako bo kolektivom ostalo več denarnih sredstev na razpolago, kar bo gotovo vplivalo spodbudno na dvig storilnosti in proizvodnje.

Na sestanku so nadalje razpravljali o vprašanju potrjevanja tarifnih in premijskih pravilnikov. Predlagali so, da bi pravilnik potrjevali prizadeti

kolektivi sami. Okrajni forumi sicer največkrat potrdijo predloženi pravilnik, manjka jim pa vendar pravilni kriteriji, ker ti organi ne morejo poznati potankosti vseh delovnih mest. Plača bo pa v prihodnje odvisna

tudi od uspeha podjetja, kakor to določa osnutek novega zakona o razdelitvi dohodkov.

Ob tej priliki so navzoči obravnavali še vprašanje kapitalnih izgradenj, rekonstrukcije tovarn in podobno. Tu je re-

Televizijski sprejemnik na Mrzlici

Mrzlica nad Trbovljami je ena izmed zasavskih gora, ki privablja v vseh letnih časih številne prijatelje planin. Razen Trboveljčanov to postojanko redno obiskujejo Savinčani, zlasti še rudarji iz Zabukovce. Med obiskovalci so dobro zastopani tudi planinci iz Ljubljane. V predprilski Jugoslaviji so se na Mrzlici zbirali mnogi revolucionarji zasavskih revirjev, ki so tu v gorah tišini in dieh od žandarjskih bajonetov pripravljali in kovali načrte za uničenje kapitalizma in izbolj-

šanje gmotnega stanja proletariata.

Planinsko društvo Trbovlje je letošnje leto vložilo velika finančna sredstva za ureditev svoje postojanke na Mrzlici. Koča in depandansa sta prebravani z lanenim oljem, prav tako vsa okna. Obnovljeno in preurejeno je skupno ležišče. Velika soba nad kletjo je preurejena za kuhinjo, v kateri stoji krasen krompirni štedilnik, velik umivalnik in vodovod s stalno toplo in hladno vodo. Kapaciteta kuhinje je z novim štedilnikom povečana za več

kot 40%. Iz bivše kuhinje je odstranjen štedilnik in soba preurejena v točilnico. Točilna miza, ki je lično zgrajena, bo oskrbniku prihranila prenekatero stopinjo, saj je moral doslej za vsak kozareček žganja stopiti v klet, kar bo sedaj odpadlo. Tudi gostom bo bolj prišla primerno temperirana pijača v zimskih mesecih. Zaradi zavarovanja depandanse je društvo zgradilo okrog 30 metrov dolg podporni zid, ki obenem ščiti stalno nalaetavanje zemlje na teras.

Marsikak obiskovalec je pohvalil dejavnost društva in enotni so vsi v tem, da so prostori v planinski koči prav lično urejeni, vendar še nekaj manjka. In ta nekaj je — televizijski sprejemnik. In da bi obiskovalcem koče nudilo čim večje ugodje, je društvo prejšnji mesec kupilo moderno aparaturo za televizijski sprejem. Sprejem na Mrzlici je odlični in gledalci so nad vse zadovoljni. Ni jim žal poti do koče, kajti zbrani program graške oddalje televizijske postaje je zanimiv za stare in mlade.

S preureditvijo koče in nakupom televizijskega sprejemnika je PD Trbovlje mnogo pripomoglo k razvoju turizma v revirih. Zelet je le, da bi te pridobitve delovali ljudje, zlasti pa še mladina, v polni meri izkoristili.

S. G.

KOMUNALNA BANKA TRBOVLJE

s sedeži TRBOVLJE, ZAGORJE, BREŽICE IN VIDEM-KRŠKO

čestita ob svetovnem Dnevu varčevanja — 31. oktobra — vsem vlagateljem ter se jim zahvaljuje za dosedanje zaupanje in se priporoča, da ostanemo še v nadalje zvesti vlagatelji.

NAS KOMENTAR

Ali se res niso ničesar naučili?

Vlada Zvezne republike Nemčije je 19. oktobra prekinila diplomatske stike z Jugoslavijo. To je storila zato, ker se Jugoslavija ni hotela podrediti njenemu diktatu, ker naša vlada — kot vlada neodvisne suverene države — ni hotela biti pokorna vladni kancelija Adenauerja. Takšne metode nam niso neznane. Dejstvo, da se je vlada Zvezne republike Nemčije zatekla k takšnim hitlerjevskim metodam in da jih je uporabila proti Jugoslaviji, največji žrtvi napada v obeh svetovnih vojnah, proti državi, ki je z dejanji dokazala globoko privrženost mednarodnemu sodelovanju — po pravici vzbuja pri vseh evropskih narodih bojazan in zaskrbljenost nad prihodnostjo Evrope.

Petnajstega oktobra je naša vlada vzpostavila normalne diplomatske odnose z Demokratično republiko Nemčijo. S tem je spet enkrat — v skladu z vso svojo zunanjo politiko — pokazala svoj smisel za realnost, svojo iskreno privrženost interesom svetovnega mira in miroljubnega mednarodnega sodelovanja.

Ze osem let obstajata dve nemški državi, dve leti sta ti dve državi suvereni. Obe sta si zgradili različna družbena sistema in napredujejo v dveh različnih smereh. Vse stransko sodelovanje Jugoslavije z obema nemškima državama potrjuje naše načelo stališče, da mora o bodoči usodi Nemčije odločiti predvsem nemški narod. da mora o tem sklepati obema nemškima državama. In tudi vsi brezuspešni poskusi, da bi rešili nemško vprašanje, ne potrjujejo naše prepričanje, da velja, ki so odgovorne za razdelitev Nemčije, ne morejo storiti ničesar v prid nemški združitvi, ne da bi upoštevale težen nemškega naroda, ne

da bi priznale sedanjo nemško stvarnost. Ker je naša vlada trdno prepričana, da imajo ključ za rešitev nemškega vprašanja Nemci sami, je pripravljena storiti vse, da bi čimprej prišlo do stikov in sodelovanja med obema nemškima državama, kajti le tako je možno zblizati in končno tudi združiti obe Nemčiji.

Jugoslavija je s svojim priznanjem Demokratične republike Nemčije praktično porvala vse države in državne, naj vendar še enkrat doumejo, da so črno-bele blokavne presoje stvar preteklosti, če j' je zgodovina osvobodila in odvrnila.

In kaj je odgovorila zahodnonemška vlada na vsa ta miroljubna prizadevanja naše vlade? Zatekla se je k metodam izsiljevanja in represalij ter uporabila diktat.

na republika Nemčija začela uveljavljati v svoji zunanji politiki stare težnje, ki so povzročile človeštvo že toliko hudega.

Jugoslavija je bila ena izmed prvih držav, ki so priznale Zvezno republiko Nemčijo. Bili smo med prvimi evropskimi narodi, ki so bili pripravljeni, če že ne pozabiti, vsaj iti preko vseh tistih strahot, ki jim jih je prizadejala podvajana nacistična soldateska. Iskreno smo se trudili, da bi razvili sodelovanje med Jugoslavijo in Zvezno republiko. V zameno za vsa ta naša prizadevanja pa je Adenauerjeva vlada prekinila z Jugoslavijo diplomatske odnose.

Razlogi za ta ukrep Adenauerjeve vlade, ki jih je navedel njen zunanji minister von Brentano, so polni nasprotij in ne morejo vzdržati nobene objektivne kritike. Njegove izjave so takšne, da nanje nima pomena odgovoriti, saj same razkrivajo svoje pravo bistvo. Nekaj pa bi le radi povedali: če je priznanje Demokratične republike Nemčije vmešavanje v notranje zadeve nemškega naroda, kot je dejal von Brentano, potem je priznanje Zvezne republike Nemčije prav takšno vmešavanje. Von Brentano pa meni, da pomeni vmešavanje v notranje zadeve le takšno stališče, ki se ne ujema z nazori Adenauerjeve vlade. Njegovega stališča, da bi Jugoslavija morala upoštevati grožnje zahodnonemške vlade, nikakor ne moremo

vskladiti z demokratičnimi načeli v mednarodnih odnosih, ki smo jih uveljavili z velikimi žrtvami med drugo svetovno vojno. Po mnenju Adenauerjeve vlade se mora Jugoslavija podrediti njeni nerealni nespametni politiki. Po njenem mnenju ni bistveno, če ta ali ona vlada priznava zahodnonemško vlado, ampak če je ta ali ona država pokorna ali nepokorna Adenauerjevemu grožnjam. Stvar je v tem, da vlada Zvezne republike meni, da ima pravico diktirati drugim suverenim državam, katere države lahko priznajo in katere ne, s katerimi smejo in s katerimi ne smejo imeti diplomatskih stikov.

Jugoslavija in druge miroljubne države globoko obžalujejo, da so v politiki Zvezne republike Nemčije prevladale metode, ki so imele v minulosti zelo negativne posledice za vse narode, vsehvisi nemški narod. Narod, ki jim je takšna nemška politika prizadejala toliko hudega, ne morejo ravnodušno gledati na ponovno oživiljenje hitlerjskih metod pritiska in represalij. Upravičeno pričakujemo, da bodo vse države in vsi državljani, ki jim je pri srcu mednarodno sodelovanje in mir — ne glede na to, kako gledajo na združitve Nemčije — odločno obsodili politiko Adenauerjeve vlade nasproti Jugoslaviji, ki pa ni naperjena samo proti naši domovini, ampak tudi proti temeljem mednarodnega sodelovanja.

31. OKTOBER — SVETOVNI DAN VARČEVANJA

Kdor je skrben,
je tudi varčen

Ze vrsto let praznujemo varčevanje po vsem svetu 31. oktobra kot svetovni dan varčevanja. Ves svet bo tega dne povečal svojo organizacijsko aktivnost za popularizacijo varčevanja, pa tudi pri nas je praznik ne more iti kar mimo. Nasprotno, v Jugoslaviji ima ta dan še poseben pomen. Ne samo varčevanje in hraniti denar, ampak tudi subjektivni vzroki pri nas so nas prisilili, da v državnem merilu, na vseh področjih družbene dejavnosti varčujemo in da povsod zaostriamo odnos odgovornih dimiteljev do potrebnega varčevanja, da težimo k povečanju proizvodnje in k znižanju cen, to se pravi varčevanje v korist življenjske ravni človeka.

Dan varčevanja naj ne bo torej praznik samo za tistega, ki vraga svoje prihranke na hranilno knjižico, ali praznik otroka, ki spušta kovance v domači hranilnik. Dan varčevanja je ravno zaradi gospodarskega stanja pri nas zelo pomemben za vso našo javnost. Nič ne bi škodilo in bilo bi tudi prav, če bi v naših podjetjih posvetili kakšno uro razgovoru o potrebi varčevanja. Tako naj bi se na ta dan v podjetju pogovorili v duhu tega praznika, kako bi v svojem kolektivnu izvedli varčevanje. Ob tem imamo v mislih vrsto problemov, od znižanja investicij, povečanja storilnosti in tja do osebnega varčevanja posameznika, skrb za čimmanjšo proizvodne stroške in še vrsto drugih momentov, ki vsi vplivajo v podjetju na znižanje stroškov v proizvodnji.

Prav gotovo pa je dan varčevanja pomemben tudi drugače, to se pravi, da je namenjen vsem oblikam varčevanja, torej tudi individualnemu varčevanju. Zato je potrebno in

Za kolo, harmoniko...

tudi naša dolžnost je, da izrečemo nekaj besed v korist varčevanja.

Varčevanje je potrebno povsod, pa tudi doma v gospodinjstvu. Tako je na primer lanišnje leto škodljiva psihoza in potrošniški mrzlica dala povod za nenormalno nakupovanje prehranskih predmetov. Veliko preveč zapravimo na delce za alkoholne pijače. Tako je v našem okraju znašal v letošnjem polletju promet v gostinstvu 408 milijonov dinarjev ali 51 milijonov več kot v lanskem prvem polletju. Sama rastila potrošnja vina in piva za 11%, pri brezalkoholnih pijačah za 27%, pri hrani za 8%, medtem ko je potrošnja žganih izdelkov za 7%. Številka 408 milijonov dinarjev je dokajšnja denarna vsota, in tudi tukaj bi lahko kaj prihranili ali pa uporabili za bolj potrebne stvari, naložili pa morda tudi v hranilnico, kjer se prihranki povrh tega še obrestujejo. In to je pomemben dejavnik. V Komunalni banki v Trbovljah so nam povedali, da ljudje bolj malo vlagajo v banko, imamo pa izrazite primere, ko nekateri kar pridno nosijo svoje prihranke tja, in med njimi tudi naša mladina. Mislimo, da o koristnosti naloženega denarja, ki je stalno v obtoku, ni treba posebej govoriti. Vendar pa ne moremo trditi in govoriti, da je smisel varčevanja denarja in naložnje v naše hranilne zavode povsem izgini, saj je dosti ljudi, ki imajo, kot že rečeno, kar čedne denarne prihranke.

Prav bi kajpak bilo, da ne bi samo ob prazniku varčevanja, temveč stalno veliko več govorili o koristnosti varčevanja in o vrednosti vsakega prihranjenega dinarja. Kako pomembno je varčevanje denarja, nam izredno zgornjo pripovedujejo na primer neštete lične stanovanjske hišice, ki so si jih posamezniki zgradili z varčevanjem denarja. Tudi našim otrokom moramo vepilati čut do potrebe varčevanja. In prav bi bilo, da se čut do varčevanja pozna tudi pri nas samih. Res je, da po njegovi varčnosti spoznamo skrbnega človeka in gospodarja.

In končno še to: velike koristi, ki jih ima posamezni varčevalec kakor tudi naše gospodarstvo od organiziranja varčevanja, nam narekujejo, da mobiliziramo vse sile, da se vključijo v kroženje tudi vse tiste gotovine, ki jih sedaj hranijo še posamezniki doma, in nam naložene v denarnih zavodih, ki opravljajo organizirano hranilno službo.

Ob prazniku varčevanja in tudi drugje ne pozabimo glkoli na naš znani slovenski pregovor: Zrno do zrna pogaja, kamen do kamna palača.

»DINAR NA DINAR«

V času od 26. oktobra pa do 10. novembra t. l. — pa če bo treba, tudi dalj — bom v našega okraju predvajal film o varčevanju: »Dinar na dinar«. Film je odkupila Komunalna banka v Trbovljah, in prav je, da ga vidijo vsi, stari in mladi. Komunalna banka je v zvezi s praznovanjem Dneva varčevanja obvestila vse šole. Učenci po našiholah bodo pisali naloge o varčevanju, najboljše naloge pa bodo nagrajene in jih bomo objavili tudi v našem »Zasavskem tedniku«.

In še nekaj: Komunalna banka v Trbovljah bo izdala ličen urnik za šolsko mladino, ki ga bodo učenci prejeli brezplačno; na prednji strani urnika je poziv mladini z geslom »Z varčevanjem si ustvariš osebno blaginjo in prispevaš k utrjevanju narodnega gospodarstva«. Na zadnji strani, ovitka tega urnika pa je pesem iz filma »Dinar na dinar«, ki se glasi takole:

Ko bi pionirji vsi
dinarke zbirali,
sebi in pa vsem ljudem
s tem bi pomagali.

Holadrijo, holadrijo,
dinarčki cingljajo,
če jih več je, slajši so,
dosti več veljajo.

Kdor je mlad in korenjak,
srečo sam si kuje;
skrbno čuva dinar vsak,
pomneto varčuje.

VARČEVANJE JE KORISTNO NAJBOLJ TEDAJ, ČE VLAGAMO PRIHRANKE NA HRANILNO KNJIŽICO! DELAJMO IN VARČUJMO, DA NAS NE VPRAŠA STAROST, KAJ SMO DELALI V MLADOSTI!

HRANILNA VLOGA NAM DONAŠA OBRESTI!

Z VARČEVANJEM JE PRAV TAKO, KAKOR S SETVJO IN ŽETVIJO: IZ MALEGA RASTE VELIKO! PRIJETNO RAZVEDRILO, POČITNICE IN IZLETE SI ZAGOTOVIMO, ČE VLAGAMO PRIHRANKE NA HRANILNO KNJIŽICO!

Z VARČEVANJEM SI NALAJŽE ZAGOTOVIMO SREDSTVA ZA NAKUP PREDMETOV, KI SO KORISTNI IN POTREBNI!

POSAVSKA JESEN

Bila je prav tako jesen. V gorah so cvilele težke stiskalnice in ves zrak je bil poln moštovega vonja. Nečesa za vendar ni bilo. Svobode. Vinske holme in polja je že nekaj mesecev tepal pruski vojaški čevlji in ločila italijanska in nemška meja. Vse več in več ljudi je moralo nasilno zapustiti svoje domove. S transporti so jih pehali na tuje. V lesu, nekje pri Sromljah so bile tisti čas prižgane prve izkre upora v Posavju. Prva brežiška četa. Nekaj nad deset mož je odšlo v napad.

Avtomobil se vedno drvi. Kilometri na številkah se množijo. Sopotnik nam kaže in govori: »To so Cerklje, tisto Krška vas, tam dol je Čatež, onstran Save Dobova... Nekje na drugi strani Pišce, Bizeljsko, Sromlje.

Brežiška okolica. Razsežna, lepa in bogata. Tu živi in ustvarja posavski vinogradnik, poljedelec in sadjar.

Življenje v vinogradih je zamrlo. Klopoteci so utihli, grozdje je že stienjeno v sladki mošt. Malo ga je. Vinski grčki že nekaj let ne rode tako, kot bi bilo treba. Zemlja ne povračuje truda, znoja in tihih skrbí, ki jih ves letni čas posveča svojim trtam človek.

Trikrat zapored so že nekatere od teh vinskih krajev doživeli hude elementarne nesreče — pozebo ali točo.

Tudi letos, ko se je obetala rekordna letina, je bilo tako. V mnoge vinograde ta čas ni stopila noga obiratelca, zidanice so ostale prazne. Tam pa, kjer so trgali, grozdje ni bilo najboljši.

še. Napadale so ga razne bolezni, zlasti gnjoba.

Odkup vina je zelo živahen. Nakupovalci prihajajo iz vseh krajev Slovenije. Kmetje pričakujejo, da bodo vse prideleke prodali že v letošnjem letu. Cena se suče od 70 do 100 din za liter.

Posavski vinogradi so že zelo iztrošeni. Zato se bodo v brežiški občini lotili kompleksne obnove. Sedanjí, zastarel način obnavljanja je mnogo predrág. Tudi solanje in kletarjenje vin je še na precej nizki stopnji.

Brežiški vinogradniki z veseljem pričakujejo novi zakon o vinu, s katerim bo zagotovljena kvaliteta in sloves njihovih vin.

TURISTIČNA PANORAMA

Ob Savi, Sotli in Krki je nič koliko lepših turističnih krajev. Popotnika vabi bizeljsko gričevje, visoko termalne Čateške toplice, zgodovinske Mokrice in čudovite obale zelene Krke.

Brežiška komunna ima vse pogoje, da se razvija v solidno zasavsko turistično središče. Tega se na občini dobro zavedajo in zato posvečajo tej veji gospodarstva čedalje večjo pozornost.

V Čateških toplicah je bil letošnje poletje tolikšen naval gostov, da niso mogli ustreči vsem, ki so si jih zaželeli. Zato je bil že zadnji čas, da so začeli s pripravami za gradnjo odprtega termalnega kopališča, ki bo igralo še posebej pomembno vlogo ob upostavitvi prometa na glavni slovenski cestni magistrali iz Ljubljane proti Zagrebu, saj bo ta v njeni neposredni bližini edinstven objekt.

Počasi pa nameravajo tuzgraditi tudi zimsko kopališče. Močno je porasel obisk Mokric, ki so vse obiskovalce navdušile s prelepo lego. Podjetju bo še pač treba nuditi pomoč za ureditev.

na Bizeljskem je doma pristno vino!

Kultura in prostori

Tisti dan sva z ravnateljcem brežiške gimnazije kar dvakrat spregovorila o prostornih stiski. Najprej o tisti v šolskih učilnicah, nato pa še o tisti, ki tare prosvetno društvo »Stanko Černelič«, katerega predsednik je.

V Brežicah imajo sicer kar precejšnji Prosvetni dom, ki pa je žal še vedno brez urejenega odra in hkrati namenjen vsakodnevnim filmskim predstavam. Sploh manjka društvu prostor, kjer bi se lahko njegovi člani zbirali in delali. To je poleg finančne krize največji problem, ki neposredno ovira večji napredek kulturnoprosvetnega dela.

Izmed vseh sekcij sta najuspešnejši — ljudska knjižnica in pevski zbor. Tokrat sva se s predsednikom podrobnije ustavila pri delu in načrtih gledališke družine, ki tudi ni med najslabšimi.

Ta je lani uprizorila Mikelovo »Trefje ležišče« in Potrčeve »Kretje«, ob katerih premeri so izdali tudi prvi zvezek pisanega gledališkega lista »Oder in življenje«.

Letošnji okvirni načrt predvideva uprizoritve treh novih del, najprej se bodo lotili igre »Življenje zmaguje« in »Komedije o komediji«. Pripravili pa bodo tudi veseli večer.

BREŽIŠKA ULICA

Obale Krke, ki so ob poletnih mesecih že sedaj polne kopalcev, bodo z zgraditvijo kopališč pri Krški vasi in Cerkljah, za katere pravkar pripravljajo načrte, prav gotovo še bolj oživele.

Nova objekta ne bosta prav nič motila idile te romantične dolenske reke.

Artobusi vas popeljejo še v Veliko dolino in Pišce. Tudi ta dva kraja, tako rekoč sredi vinskih trti, bosta za vsakogar zanimiva.

Posavje zasluži vso pozornost obiskovalcev. Njegova burna zgodovina, kmečki punti in NOV, njegov novi čas in krajina sama, so posebna vaba.

Turizem pa seveda ne more živeti samo od lepote, ki nam jih daje narava. Zahteva dobre ceste in seveda dobro ter kulturno gostinsko postrežbo. Poti se že mnogo popravili in usposobili za promet z motornimi vozili. Tudi gostinstvo hočejo izboljšati. Tu pa bo najbrž še precej časa mnogo dela in — težav.

261 STANOVANJ

Na občinskem stanovanjskem uradu v Brežicah se vsak dan bolj kopijo prošnje za nova stanovanja.

»Zdaj jih je že 261, stanovanj pa nič, nam preprosto razlaga brežiško problematiko zastran življenjskega prostora tov. Hrovatič.

»Edini izhod: Gradnja novih stanovanjskih hiš.«

Letos so pridobili v Brežicah 12 stanovanj. Pravkar je začelo zidati nov stanovanjski blok Gozdno gospodarstvo. Podjetje »Elektro-Krško« gradi za svoje »uslužbence štiristanovanjsko po-

HALO, BREŽICE!

Zavrteli smo telefon. Oglasile so se telefonske številke brežiških podjetij.

37 Tu gozdno gospodarstvo. Kolektiv štaja 440 ljudi, ki so raztreseni po vsem obsežnem področju od hrvatske meje gori do Trbovelj in Bohorja na drugi strani. Na tem področju imamo 3 področnih uprav, ki so operativne enote.

Naša glavna dejavnost: goštev in eksploatacija gozdov, gradnja gozdnih komunikacij, v Brežicah prodajajo vsi vrste kulture in rezanega lesa okroglega lesa. Imamo tudi več drevnic, na katerih gojimo zlasti topole, ki so hitro rastoče dreve in so predvideni za zasaditev obsevnih površin. Podjetje dobro skrbi za strokovno vzgojo gozdnih delavcev. Pravkar dela izpite okoli 100 delavcev. Se prej pa so ti obiskovali posebne seminarje. To so prvi izpiti te vrste v državi. Vsa denarna sredstva zanj prepevamo sami.

74 Agroservis opravlja vse vrste popravil kmetijskih in drugih strojev. V zadnjem času je podjetje že precej povečalo število delavcev. V letošnjem polletju v Agroservisovih delavcih 80% lanskega celotnega prometa. Največji problem: pomanjkanje dopolnilne opreme in stanovanj za delavce. Manjka tudi starejšega kvalificiranega kadra. Za mlajše delavce je preskrajeno. Trenutno se uči 14 vajencev. Dela ne manjka. Z opravljenimi uslugami so vsi naročniki zadovoljni.

62 Grosistično trgovsko podjetje »Krka«, Brežice, je bilo ustanovljeno 1. julija 1954. leta. Takrat je štelo 17 ljudi, sedaj pa se je to število povečalo na 41. Plan prometa za leto 1957 je 500 milijonov din. Podjetje ima največje težave s pomanjkanjem ustreznih skladišč. Sedanjí so v zelo slabem stanju. Če bo dobilo kredit, bo dvignilo sedanje tekstilno skladišče in uredilo trgovske lokale. »Krka« prodaja v ves bivši okraj Krško, v del celjskega okraja in v sosedno republiko Hrvaško in Bosno. Normalno poslovanje močno zavirajo nekateri kupci, ki ne poravnajo pravočasno svojih obveznosti do podjetja.

22 Tovarna pohištva izdeluje fino sobno pohištvo. 85 odstotkov njenih izdelkov roma na tuj trg, zlasti v Anglijo, Zahodno Nemčijo in Švico. Podjetje lepo napreduje. Lani so imeli zaposlenih še 120 ljudi, zdaj pa se je to število povečalo na 160.

Brežiški mizarji imajo precejšnje preglednice z nakupom specialnih materialov, ki jih zahteva inženjerski trg. To so furnirji, razno okovje, laži, lužila in drugo. Tudi z mehanizacijo se ne morejo najbolj pohvaliti. Večina njihovih strojev je starih že nad 40 let. Se posebej pogrešajo nekatere specialne stroje, s pomočjo katerih bi lahko zgradili obsežnejše stolpne obdelovalnice.

Tovarna pohištva ima vse pogoje za razširitev. Se prej pa bi bilo treba celotno podjetje rekonstruirati in opremiti z novimi stroji.

43 Avtotransportno podjetje »Prevoz« je začelo z delom 1. januarja 1948. leta. Opravlja vse vrste prevozov s tovornimi avtomobili in avtobusi. Podjetje ima polovne enote v Beogradu, Ljubljani, Mariboru, Celju, Reki, Zagrebu, Osijeku, Vidmu-Krškem in Vojudini.

»Prevoz« je začel svojo pot z 11 tovornimi vozili s skupno nosilnostjo 50 ton, v letu 1956 pa je imel že 23 tovornih avtomobilov z nosilnostjo 102 ton in 6 avtobusov s 188 sedeži. »Prevozovi« avtobusi vzdržujejo redne zveze med vsem brežiškim komunno in okolico. Z njegovimi avtobusi potuje vsak dan na desetine in desetine dijakov v brežiško gimnazijo. Ljudje žele, da bi vzpostavili še nekatere nove proge, tej želji pa za sedaj ni mogoče ustreči, ker manjka avtobusov.

Podjetje nujno potrebuje nove garaže. Zdj so vozila po večini na prostem in izpostavljena vsem vremenskim nevednostim.

35 Trgovsko podjetje »Ljudska potrošnja« je znano po svoji dobri postrežbi daleč naokrog. Pred časom je renoviralo nekatere lokale v samem mestu zlasti pa je ponosno na specializirano trgovino z avtomaterialom in železnino ki ji — tako so nam zatrli — ob Savi ni enake vse od Ljubljane do Zagreba. V središču Brežic ima »Ljudska potrošnja« tudi bencinsko črpalno, pri kateri je skoro ves dan velik promet, tako, da je treba njene cisterne polniti kar dvakrat na dan. S tem je seveda tudi velika nevarnost ognja ali eksplozije. Zato bodo, kolikor hitro, to črpalno postavili na neko primernejše mesto.

UTRINKI

● Na Bizeljskem skoro 20 km od Brežic oddaljenem kraju pripravljajo gradnjo nove zdravstvene postaje, ki bo po predračunu veljala 12 milijonov din. Bazeljanci se zavedajo, kolikšne vrednosti je v kraju zdravnik, ki ga imajo že nekaj časa in niso dovolj pomislili pri dajanju kraljevskega nadpripeljka, katerega skupna vrednost je tri milijone din.

Poleg zdravstvene postaje bodo zgradili tudi primerno hišico s stanovanjem za zdravnika in sobarja.

Davna želja globokih kopačev glin se bo naposled le uresničila. Dobili bodo preproste upravne in druge prostore, za katere so že položili temelji. Pravijo, da bodo kmalu začeli tudi z izgradnjo stanovanjske hiše, ki resda ne bo rešila stanovanjskega vprašanja, a ga bo vsaj omilila.

● Na področju brežiške občine prejema 71 socialno slabih dijakov študijski podpora, iz evropskega proračuna pa 80 evropskega proračuna. Skupno porablja v ta namen mesečno 325 tisoč din.

● V Cerkljah je začela pred kratkim delati nova zdravstvena ambulanta, ki je bila dolgoletna želja tamkajšnjih ljudi. Zdj obišče Cerklje enkrat tedensko splošni zdravnik, vsak mesec pa tudi specialista za otroške bolezni.

Narval kaže, kako potrebna je bila kraju ta ustanova, prej ko slej pa bo treba misliti tudi na nastanitev stalnega zdravnika.

JESEN MED JAGODAMI GROZDJA

V središču mesta

28. oktober

Občina Brežice praznuje tokrat s ponosom in častjo svoj tretji občinski praznik.

28. oktobra, 1941 je bila ustanovljena prva brežiška četa, ki je dala za osvoboditev dragocene žrtve.

Letos proslavljamo hkrati z občinskim praznikom tudi doletnico obstoja nove velike občine.

Organiziranje in delo brežiške komunne sicer ni bilo brez težav, vendar se je s pomočjo občanov rešujejo ne le v prid občine, ampak v korist celotne družbe.

Občina Brežice je zlasti agrarna. Tu ni nobenih velikih tovarn. Planirani narodni dohodek je v teh letih vedno ustvarila.

Že nekaj let tarejo naše področje elementarne nesreče — pozeba in toča, ki so še posebej ponagajale letošnje leto. Toda občanov to ni prestrašilo, nasprotno, zemlje se oklepajo še z večjo vnemo, da vsaj nekoliko ublažijo izgubo, ki jim je bila prizadeta.

Naše kmetijstvo bo treba nujno obnoviti. Naši kmetje je naj prisluhneje nasvetom, ki jih daje kmetijska poslovna proizvajalna zveza. Ta nudi vsa navodila in inštrukcije. Krediti za obnovo bodo zagotovljeni, kajti brez njih si seveda ne moremo zamisliti obnove.

Resnica je, da je občina Brežice v pogledu elektrifikacije na zadnjem mestu v okraju Trbovlje. Vendar se je v letošnjem letu stali tudi v tem pogledu kopalci naprej. Elektrifikacijska dela so se začela na področju Čateža, Sromelj in Pišce. Občani so pri teh delih pokazali vse razumevanje in skoro vse stroške prevzeli v lastno breme.

Začeli smo tudi s poživljanjem turizma, za katerega so v naši občini vsi pogoji in bi lahko prinašali lepe dohodeke.

Občina Brežice ima že storočno trgovsko tradicijo in

razvoj trgovine je v letih po osvoboditvi razveseljujoč. Delovni kolektivni teh podjetij in obratov dajejo od sebe vsako leto več in si prizadevajo za dvig življenjskega standarda. Zal je ta na področju celotnega okraja Trbovlje v naši občini najnižji, to pa zlasti zato, ker občina nima večje industrije. Boljše življenjske pogoje bo moč doseči šele z obnovo kmetijstva. Vsi višji forumi so uvideli prizadevanje naših občanov in so pripravljali nuditi vsestransko pomoč za izboljšanje stanja.

Občani Brežic se zavedajo, da se imajo za svoj napredek v gospodarstvu in razne delovne uspehe zahvaliti naši socialistični

GRAD — simbol starih Brežic.

ureditvi in seveda svojemu neutrudnemu delu.

Občani Brežic so s treznim izbiranjem občinskih odborov dokazali, da so politično zreli, da je vsakemu posameznemu volivcu jasno, da je edina prava pot za izboljšanje življenja pot socializma, ki ne pozna izkoriščanja človeka po človeku, in daje priznanje le tistemu, ki s svojim delom ustvarja pozitivne rezultate.

Uspehi, ki so jih občani Brežic pokazali v dvanajstih letih osvoboditve, so jasen dokaz, da niso bile zaman žrtve Brežiške čete, ki je pokazala pot v boljšo bodočnost, v svobodo, bratstvo in enakopravnost naših narodov.

Seme, ki je vzkliklo 28. X. 1941, daje vsako leto lepše in boljše sadove.

Se bolj se moramo truditi, da bodo res uresničeni vsi cilji, za katere so padle in druge žrtve.

Ob tem pomembnem prazniku občine Brežice želimo vsem občanom kar največ delovnih uspehov.

Obč. ljudski odbor Brežice

Kos za kosom premoga iz savske struge

tujskih sob in prepotrebnih garaž.

Stari grajski ribnik pa bi lahko s primerno preureditvijo spremenili v letno kopališče.

Kaj prikupna izletniška točka je bizeljski grad. Ta je sedaj povsem renoviran. Z nekaj minut oddaljenega grička nad gradom se nudi očem čudovit razgled na prostrano panonsko nižino z Madžarsko, ob letem vremenu pa celo na Blatno jezero.

1.500 din. Ali se vam ne zdi, da je to le malce preduro?

V NAJVIŠJI HRIBOVSKI VASI

Kamenca je najvišja hribovska vas brežiške občine. Tudi tu so imeli precejšnje težave z vodo. Stari vodnjak je bil prepričen. Odvisni so bili od 2 in pol kilometra oddaljenega studenca v vasi Cede. Zdj so vodnjak poglobili za nekaj metrov in voda je tu, pred nosom. Čakajo le še na vreteno.

CISTERNA V KORITNEM

Iz Velike doline do Koritnega je treba še tri kilometre. Od tod hodijo po vodo poldrugi kilometer daleč. Za ta kraj pripravljajo načrte za vodovod Centralni higienični zavod Njegovo zahtevo naj bi bilo v dolini med vasi Koritno in Laze, tako da bi preskrbovalo obe vasi. Z deli nameravajo začeti prihodnje leto.

Tokrat pa bodo zgradili cisterno za zajetje stišne in dotekajoče vode za napajanje živine, pranje in gašenje.

100 METROV GLOBOK VODNJAK V DEČNIH SELIH

V Dečnih selih je poklonila zemlja za vodnjak Antonija Cizelj. Vodo pričakujejo šele v globini 30 metrov. Vsi pridno delajo. V Sromljah so letos adaptirali stari vodnjak, v Pišcah pa popravili obstoječ vodovod v Sodičevem grabnu. Tu pripravljajo še rekonstrukcijski načrt vodovoda, ki je bil zgrajen med vojno, ker so skoraj vse njegove cevi odpovedale.

V Pečih bo še letos zagotovljeno zajetje pri sedanjem vodnjaku in rezervoar. Drugo leto bodo montirali cevovod do kole v dolini enega kilometra, uredili pa bodo tudi perile in hidrante.

SKOZI BREŽIŠKE VASI Vođa, voda

V Bošnjem kopljejo vodnjak, ki bo globok 36 ali pa celo 40 metrov. Cement in naštete so dobili iz Brežic, vse drugo delajo in priprave sami. Gramoz za betoniranje vozijo iz kilometrov daleč iz Dobove. Z avtomobili ga pripeljejo do Zupele, naprej pa ga spravijo z vsemi mogočimi in nemogočimi vpregami.

Ko so prišli z deli 13 metrov globoko, so našli na neki milski. Vsa vas se je zbrala okupati, ker so menili, da se je pokazala prava voda. Potem so se bolj prišli za delo.

LETOS NAJPOTBREBNEJSIM

V brežiški občini je še na desetine in desetine vasi brez zdrave pitne vode. Letos začnemo s konkretnim reševanjem tega perečega problema. Iz sredstev, ki so namenjena za male asanacije, so začeli graditi vodovode v 20 najpotrebnejših vasi. Občina je preskrbela cement, Komunala je prevzela izdelavo načrtov in nadzor gradnje, dela pa opravljajo povsod brezplačno vaščani sami.

Z direktorjem brežiške Komunale tov. Hvala vsa na hitro obiskala nekatere od teh krajev.

PRISPEVAL ZEMLJO IN NAJVEČ PROSTOVOLJNIH UR

Na Furerjevem zemljišču v Volčjem stoji zdaj 3 metre globok, lepo zabetoniran vodnjak. Urediti je treba le še nekaj stvari okoli njega in vaščani bodo imeli kmalu dovolj zdrave pitne vode.

Največ prostovoljnih delovnih ur je prispeval kmet Furer in oba njegova sinova. Tudi osiali vaščani so pridno delali. Nekdo izmed njih nas je opozoril na odkrit polav oduševstva »Prav je, da zve zanj javnost.«

Partizani so zaprisegli

Dne 28. oktobra praznujejo Brežice svoj četrti občinski praznik. V teh dneh se spominjajo občani Brežic nemškega preseljevanja prebivalcev v Posavje in Brežiške čete, ki je bila ustanovljena 28. oktobra 1941 in je začela nato s svojimi prvimi partizanskimi akcijami. Ob letošnji obletnici teh dogodkov objavljamo nekaj slik o snovanju in ustanovitvi Brežiške čete, ki jih je zapisal Posavski muzej v Brežicah pri pobiranju podatkov za partizansko topografijo Kozjanskega. Pri tem delu zbrane slike, poslovična pisma iz mariborskega zapora in osebne predmete borcev je muzej v počastitev njihovega spomina in brežiškega občinskega praznika razstavil v svojem oddelku NOV.

V prvi polovici meseca oktobra 1941 so bili prijazni in topli sončni dnevi. V Posavju so prebivalci pridno pospravljali zadnje poljske pridelke. Letina je takrat izredno dobro obrodila. Štrambe in kašče so bile polne žita in v hramih ter kletih je vrel sladki most iz Gorjanec in bizeljskih gor.

Nemške oblasti so se hotele čimprej okoristiti z obilno letino. Takoj so začele z obveznim odkupom vina, ki so ga vsak dan polne vagone natovarjali na brežiški postaji. Iz Gorjanec so po cesti proti savskemu mostu v Brežicah vozili nešteti vozniki dan za dnem velike sode sladkega mošta za odkup na postajo v Brežice.

Proti večeru v soboto 11. oktobra se je kot po navadi počasi približevala po cesti iz Krške vasi proti brežiškemu mostu dolga kolona s sodi natovornih voz. V njihovi sredi pa so bili trije nevsakdanji šturmani. Trije krepki mladi fanti so spremljali voz, na katerem je bil naložen le en vinski sod. Pričakovali bi, da so vino natočili v kakšnem hramu ali vinski kleti, toda oni so sod privzeli na voz iz Kovačičeve drvarnice v Krški vasi. Dva sta se nato peljala na voz, tretji pa je stopal nekaj korakov pred njimi. V Krški vasi so se vkičuli v kolono voz, ki so prihajali iz Gorjanec.

Ostali vozniki so se živahno pogovarjali, šali in priganjali svojo živino naši trojki pa beseda nikakor ni šla prav od ust in tudi nič se ji ni mudilo z vožnjo. Pred mostom na Savi so nemški stražniki ustavili voznike in pri nekaterih preiskali tovor. Kmalu bo prišla na vrsto tudi naša trojka. Spremljevalec je stopil nekaj korakov pred svojo voznika in se z globoko pottsje-nima rokama v hlačne žep, v katerih je imel pripravljen revolver za strel, ustavi nedaleč od nemške stražnice. Kdor bi ga opazoval, bi sodil, da je to brezbržen, nekoliko radoveden postopač. Med tem pa sta privzela do stražnice tudi njegova dva voznika.

»Weine?« je oblastno vprašal nemški stražnik.

»Weine,« sta kratko v en glas odgovorila voznika. »Weiterfahren,« je zapovedal zelenec, ne da bi se približal vozu. Voznik je zamahnil z bičem in že so bili na mostu. Sedaj pa se jim je naskrat kar nekam mudilo in nagli korak vprežene konjčka je izdajal, da ne vozijo ravno težkega tovara.

Približevali so se že brežiški postaji. Tu pa so se ločili od ostalih voznikov in ustavili pri čuvajnici ob cesti v Brežino, kjer je takrat stanoval železničar Franc Milavec. Počasi in previdno, kakor to znajo stari in izkušeni vinski tovarniki, so valili sod v klet čuvajnice. Voznika sta takoj po opravljenem delu skočila na voz in pogrnala domov, spremljevalec pa je ostal pri Milavcu.

V sodu so bile puške, bombe ter prazna municija. S tem orožjem se je čez nekaj dni oborožila Brežiška četa. Voznika sta bila Kovačičev Milan in Kolarjev Emanuel iz Krške vasi, spremljal ju je Dušan Kveder.

Nekaj dni po tem dogodku, v ponedeljek, 20. oktobra, je brežiški krajsfiter Svoboda imel sejo z birgermajstri, ki jih je postavila aprila 1941 v občinah nekdanjega brežiškega sreza nacistična oblast. Kratkotrajni je povedal in potrdil to, kar so ljudje v Posavju govorili že vse leto. »V sledečih dneh bomo začeli splošno preseljevanje prebivalcev v Posavje. Ko so nekateri že začeli spraševati po vzrokih tega zločina, se krajsfiter ni trudil, da bi preseljevanje obrazložil in utemeljil. Zapretel je s policijo in oboroženo nemško silo in seja je bila kmalu zaključena.

Prvi je to novice posredoval prebivalcem birgermajster ob-

čine Kapele. Ljudje so ob tej novici kakor okameneli obstali pri svojem vsakdanjem delu. Se vedno niso mogli verjeti, da se bo to res zgodilo. Sosed je hitel k sosedu, po vaseh so se zbirale grude ljudi, vsakdo je želel zvedeti, ali bo ta vest, o kateri so med seboj potihem

žiskem in krškem srezu. Čez tri dni, v petek 24. oktobra, so nacisti pričeli s preseljevanjem v vaseh občin Dobova in Kapele.

Drugi dan po nemškem Razglasu splošne selitve so zjutraj bili nalepljeni na topolih ob cesti proti brežiški postaji, na

domovih pa naj vse uničijo, okupator se ne sme okoristiti nič z znanjem našega žita. Besna in podivljana okupatorjeva policija je nato trgala nalepljene letake in stikala ter vohunišala za storilcem. Pri tem pa niti slutiti niso, da so krivci tako blizu njih. Letake so tipični bratje Ivan, Albin in Marijan Milavec, sinovi železničarja Franca Milavca, ki je stanoval v čuvajnici ob cesti v Brežino. Največ letakov so raztrosili sami, pomagali pa jim je pri delu tudi njihov oče in brata Srečko in Marijan Cerjak.

Zadnji teden v oktobru so Nemci preseljevali Brežičane in prebivalce iz okoliških vasi. Po cesti mimo brežiške postaje so že zgodaj zjutraj in še pozno v noč zamolklo brneli motorji avtobusov in kamionov, ki so vozili ljudi v zbirne taborišče v grad Rajhenburg.

Na dvorišču železniške čuvajnice ob cesti v Brežino je bilo v ponedeljek, 27. oktobra zbranih nekaj moških, ki so molče opazovali mimovozeče avtobuse in kamione. Bili so to oče Milavca s svojimi tremi sinovi in Lado Janhuba. Na obrazih se jim je bralo nemirno pričakovanje. Ko se je zvečerilo, sta prišla zadaj na dvorišče Savrič Jože iz Velikega Obreza in brata Marko in Ciril Gerjavič iz Rigonc ter Marijan Tominc z Malega vrha. Tu sta bila še tudi brata Marijan in Srečko Cerjak iz St. Lenarta, nazadnje sta prišla še Milan Kovačič iz Krške vasi in Smrekar Srečko iz Cateže. Skrilil so se v hlev in v klet čuvajnice.

Z večernim vlakom, ki je tokrat imel nekoliko zamude, je okrog sedme ure prispel iz Rajhenburga Dušan Kveder-Tomaž v spremstvu šestih mladih fantov iz Rajhenburga in okolice. Koso so priredno pozdravili, so se odpravili Dušan Kveder, Rudi Janhuba oče Milavca in sin Ivan ob progi proti brežiški opekarni. Tu so si ogledali na železniških tirih stojee transportne vlake. Kveder se je zanimal, kako se najlaže in najhitreje iztiri železniški voz in vlak na postavljalnicah. To mu je kot star in izku-

DESET LET BREŽIŠKEGA »VINA«

V četrtek, 24. oktobra je bila v starem brežiškem kinu slovesno odprta vinska razstava, na kateri so deluje — podjetje »Vino-Brežice«, Vi narska zadruga Brežina. Ob tej priložnosti proslavljajo znano posavsko izvozno podjetje »Vino-Brežice« tudi 10-letnico svojega obstoja. V tem času je ta kolektiv dosegel nemalo lepih uspehov, na katere je lahko upravičeno ponosen. Podrobnejšo reportažo o delu in načrtih brežiškega »Vina« bomo prinesli v eni izmed prihodnjih števil.

šen železničar pokazal in razložil Milavcu oče.

Odšli so domov, kjer je Milavcova mati imela za vso skupino pripravljeno večerjo. Fantje so bili veseli in celo Milavcova mati, ki se je poslavljala od svojih treh sinov, se je s solzami v očeh morala nasmejati njihovi živahnosti.

Toda kazalci na uri so se naglo bližali polnoči. Teda je oče Milavca s svojimi sinovi pripravil v kleti skrito orožje, bombe in municijo ter vojaško obleko razpadle jugoslovanske vojske. Lado-Rudi Janhuba je prvi vstal in v krajšem nagovoru orisal po-

men njihove borbe ter opisal njihove dolžnosti, ko s tem trenutkom postajajo partizanski borci. Nato so posamezno izgovorili partizansko prisego in izvolili vodstvo. Tomaža-Dušana Kvedra so izbrali za svojega komandirja, Lado-Rudija Janhuba pa za komisarja čete. Za sekretarja skrajne celice so si izbrali Ivana Miklavca.

Fantje so se oblekli in segli v roko Milavčevim staršem. Milavcova mati je s solznimi očmi obšla in poljubila svoje tri sinove in borce Brežiške čete so izgubili v megli jesenske noči na poti proti Malemu vrhu. S. Skalar

KOZJE — Gestapovski zapori, kjer so bili zaprti borci Brežiške čete

bojeje govorili že vse leto, sedaj res postala nespremenljiva resnica. Ze naslednje jutro so vse upe, da morda to le ne bo res, podirli rdeči in rumeni Razglas o splošnem preseljevanju prebivalcev v nekdanjem bre-

postajnem poslopju, na plotovih v Brežini, na Črncu in v St. Lenartu s strojem pisani letaki, ki so pozivali prebivalce, naj se ne pustijo okupatorju seliti, bežijo naj v gozdove in na preseljeno področje, na svojih

V BREŽICAH BODO MOTORNE DIRKE

Ze na letošnjem občnem zboru so člani avto-moto društva v Brežicah sklenili, da bodo tudi letos priredili že tradicionalne letne krožne motorne dirke. Do letošnjega leta so motoristi priredili te dirke vedno v začetku oktobra, letos pa bo ta prireditve 27. oktobra, in sicer na sam dan občinskega praznika v Brežicah. S svojim nastopom žele motoristi ne samo pokazati kaj znajo in zmorejo, ampak hočejo s svojo prireditvijo doprinesiti k čimbolj slovesni podatitvi brežiškega zgodovinskega praznika.

Slo bo zares. Nastopili bodo na dirkah tudi gostje iz drugih avto-moto društev, vendar so se Brežičani odločili, da se ne dajo, kar tako. Da jim smemo zaupati, so nam porok uspehi, ki so jih brežiški motoristi že doslej dosegli na raznih tekmovanjih, in to so sedaj na starih strojih, letos pa bo nekaj tekmovalcev dirkalo na novih motornih kolesih »Tomas«, ki so se do sedaj že večkrat izkazali.

Brežičani kajpak želimo, da bi se domači vozači na tekmovanju dobro uvrstili saj so to s svojim marljivim delom tudi zaslužili, kar pritiče desetim novim vozačem, ki so se usposobili v domačem avto-moto društvu. Odbor, ki opravlja priprave za te dirke, se trudi, da bi ta prireditve čimbolj in v vsakem pogledu uspela, tako da bi bili vsi povsem zadovoljni.

Kunejev hram v Gorjanah pri Podsredi. V njem so bili 29. novembra ujeti borci Brežiške čete.

Dan med najmlajšimi

Ze zarana zjutraj so začeli prihajati v otroški dispanzer mladi brežiški bolniki.

Zunaj je pritisnil prvi mras in v pritlikavi, skromno urejeni čakalnici je ogenj, ki je prasketal v peč, prijetno del. Mali Tatjanci je nosek vse bolj izgubljal rdečo barvo, babica je odpela plašček leto stari Marjanci in Jožek je bil ves na trnju zasran injekcije, ki je bo vsak čas dobi.

»Veste, vnetje ušes ima.«

»Naš pa gripo in hudo kašelj.«

»In kaj je punčki?«

»Opazili smo zaraščen jeziček. Iz bolnišnice so nas poslali semkaj. Kar bojim se.«

»Nikar, saj to ne bo tako hudo.«

»Ta zdravnica je pa res dobra in vedno je tako prijazna.«

je povzela besedo Marjančina stara mama, trda kmečka žena, s ruto na glavi, obuta v težke čevlje.

Se leto ni, kar je prišla v Brežice specialistka za otroške bolezni dr. Ježeva.

Toda pridite danes semkaj in v okoliške vase, na Bizeljako, Cerklje, Veliko dolino in drugam! Povsod jo poznajo, povsod vam bodo vedeli povedati kaj o njej.

S svojo skromnostjo, delavostjo in prijaznostjo si je pridobila njihova srea in razumevanje. Vedno bolj cenijo njeno delo.

V ORDINACIJI

Tisti dan sta zdravnica in njena medicinska sestra Kocjanova utegnili kratak razgovor šele nekaj pred štirinajsto uro. Ordina-

cija je bila vsakozi polna mladega rodu.

Otroški dispanzer dela v prostorih, ki komajda ustrezajo. Vse kar premore, sta dve skromni sobi, brez najpotrebnejših pripomočkov. Tu preživita dr. Ježeva in Kocjanova lep kos dneva. Njuno delo ni lahko. Vendar vedri, kakor sta radi, optimistično gledata na vse težave in upata, da bo čez nekaj mesecev, ko bodo menda dobili lasten laboratorij, morda rentgen in še kaj, vna nekoliko bolj.

Seveda pa bo lahko dispanzer, kakršen je ta, prav zaživel šele v novih prostorih.

Dr. Ježeva dela še v bolnišnici, hkrati pa vsak teden enkrat obišče tudi oddaljeneje okoliške kraje.

Tu je zdravstveni problem najtežji. Težko socialno stanje v številnih družinah vinogradnikov in kajzarjev pripomore k velikemu številu najrazličnejših obolenj, ki jim je največkrat vzrok neohranjenost.

Mnogo otrok je rihličnih, potrebnih ortopedskih korektur, bolnih na koži, na dnevnem redu so primeri prehranjenosti dojenčkov, vmes pa brezbržni in konservativnosti staršev.

Včasih pride mlada žena s hudo bolnim otrokom k zdravnici v zadnjem trenutku.

»Saj bi šla že prej, toda mati ali tašča mi je to prepovedala.«

»Velikokrat ko pišem recept za zdravila, že vnaprej vem, da je to brezpomembno, ker se bo ljudem, ki niso socialno zavarovani, stozilo odšteti tistih nekaj borih dinarjev za zdravje svojega otroka.« pravi dr. Ježeva.

»So pa seveda tudi primeri, ko ljudje res nimajo sredstev za nakup zdravil. Tu so v glavnem vinorodna področja, ki še tri leta niso imela prave letine grozdja.«

Zaostlost v miselnosti ne razaja samo po revnih kmečkih hišah, v mnogo hušjih oblikah se kaže celo pri nekaterih bogatih posestnikih.

V otroškem dispanzerju se še dobro spominjajo petletnega, slabotnega fantka, ki je prišel na pregled pred meseci. Ugotovili so mu težko, prirojeno krvno bolezen, za katero mu je umrila že njegova mati. Ta bolezen se skoraj nikoli povsem ne ozdravi in je nevarna za otroka zlasti v raznih krizah, ki nastopijo v šolski dobi in pozneje. Takrat je nujna transfuzija krvi.

Otroka so pridržali za dva dni v bolnišnici, ga natančno pregledali, mu odvzeli kri in ugotovili krvno skupino.

Stariš fantove matere, pri katerih sedaj živi, so se razburili do onemoglosti.

»Kaj, našega Frančka, so v bolnišnici tako trpinčili in mu prizadejali bolečine? Le kako naj vedo, da ima takšno bolezen? Nikoli več ga ne damo k zdravnikom!«

Res otroka, ki bi moral vsak mesec na kontrolo, ni več blizu. Pač se je zadnje oglašila neka sorodnica in sporočila, da njegovi redniki v bližini zaljubljenosti otroku nudijo vse, kar hoče. Celo vina mu ne branijo, čeprav ga je zdravnica strogo prepovedala.

»Zakaj ga ne bi pil, če mu »paše?«

»Vidite, takšni so problemi, s katerimi se skoraj vsak dan srečujemo pri našem delu. Ko sem prihajala na to službeno mesto, iz Ljubljane, si nisem znaia predstavljati prav vsega tega. Hkrati zganjamo preventivno in kurativno. To pa je hudo. Toda; rada bi tem drugače tako dobrim, vedrim ljudem kar najbolj pomagala. Ponekod se že kažejo uspehi teh prizadevanj. Zlasti na Bizelskem, Cerkljah in Veliki dolini. Kako srečnega se počuti človek, če ve, da njegovo delo je ni bilo zaman!«

Dr. Ježeva je v tem kratkem času že res mnogo storila. Na desetino in desetino ljudi ji je hvaležnih za zdravje, ki ga je vrnila njihovim Tinčkom, Frankom, Marjanom in Jožkam.

Zdravnica pa na tistem upa, da bodo prej ko slej spoznali svojo zmoto tudi rejniki tistega petletnega fantka in vsi drugi, ki se danes še tako boje potrkati na vrata njene ordinacije.

»Vsak mesec enkrat se zapeljem v okolico, grem med vaško mladež, toda še vedno smo morda ure in ure oddaljeni od tistih v kmečkih bajtah, kjer je njihovo življenje najslabše in so zdravniške pomoči še bolj potrebni. Kar vprašajte medicinsko sestro Kocjanovo. Lep čas je bila patronažna sestra in prehodila je ves ta obsežen teren.«

»Na lastne oči sem videla skoraj neverjetno zaostlost in bedo. Nič čudnega ni, če je kak osemčlanski družini edina spalnica majhna soba in ležišče po tleh natošena mrvca. Temu primerna je higiena in prehrana.«

Stare ljudi bo težko pripraviti do tega, da bi povsem spremenili sedanj način življenja, ki so ga navajali že desetletja in desetletja. Pač pa je treba vcepiti to zavest v mladi rod.

V brežiški bolnišnici vsako mater pred odhodom domov, v hrubo, dobro počne, kako in kaj naj ravna z dojenčkom in ji odločno svetuje obisk posvetovalnic.

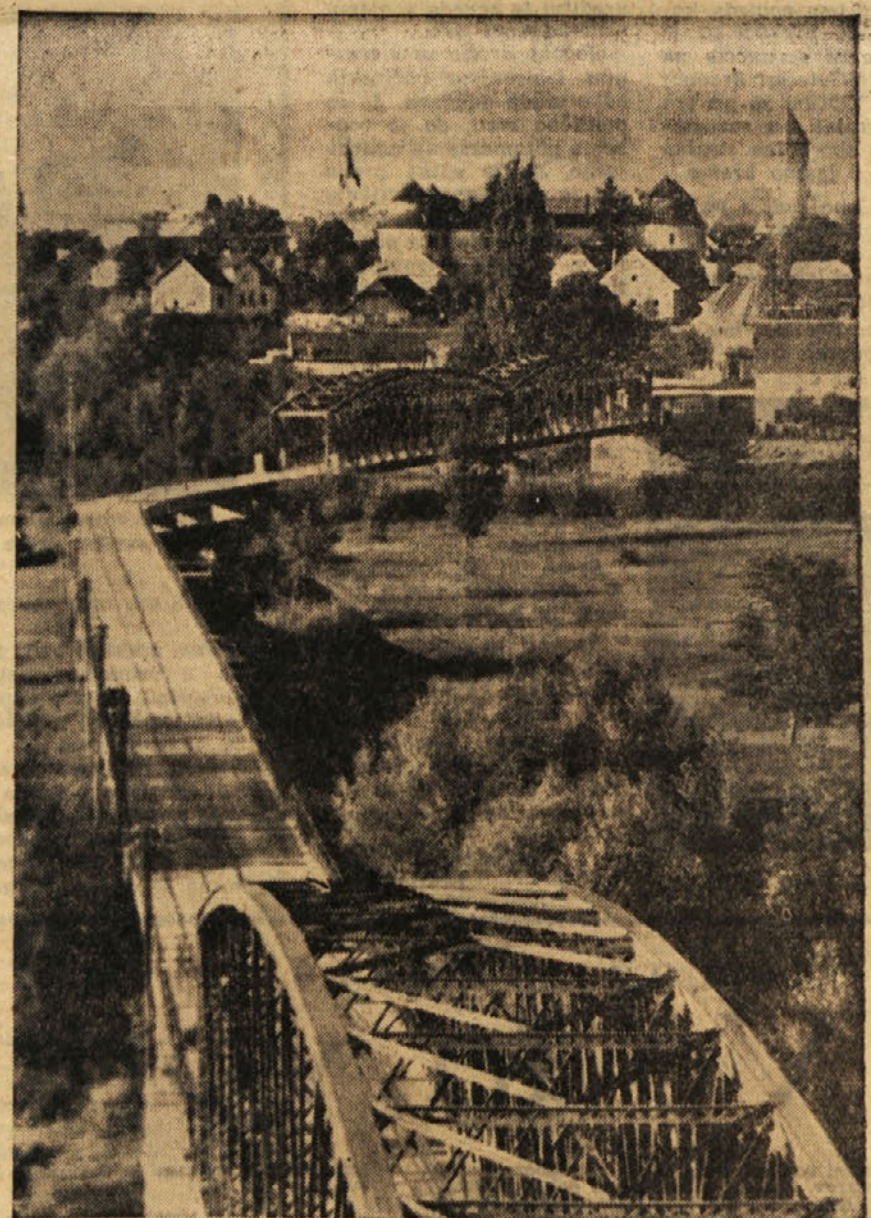
Dobra in topla beseda v večini primerov zaleže.

V posavskih vaseh se bje novo s starim. Dr. Ježeva in medicinska sestra Kocjanova orjeta tu ledino.

Jano Koprive

Pozdrav Brežicam!

Ob tretjem občinskem prazniku **BREŽIC** tovariške pozdrave vsem prebivalcem obsežne brežiške komunel

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR BREŽICE — OBČINSKI ODBOR SZDL BREŽICE — OBČINSKI KOMITE ZKS BREŽICE — OBČINSKI SINDIKALNI SVET BREŽICE — OBČINSKI KOMITE LMS BREŽICE IN VSE OSTALE MNOŽIČNE ORGANIZACIJE IN PODJETJA: GOZDNO GOSPODARSTVO BREŽICE — TOVARNA POHIŠTVA BREŽICE — AGROSERVIS BREŽICE — GROSISTIČNO PODJETJE »KRKA« BREŽICE — TRGOVSKO PODJETJE »LJUDSKA POTROŠNJA« BREŽICE — TRANSPORTNO PODJETJE »PREVOZ« BREŽICE — KOMUNALA BREŽICE — KZ BREŽICE — »VINO« BREŽICE

Delo „Svobode“ v Brestanici

»Svoboda« v Brestanici je imela 15. t. m. svoj prvi redni letni občni zbor. Iz poročila upravnega odbora povzemamo da delo društva ni bilo neplodno.

»Svoboda« v Brestanici je bila ustanovljena z združitvijo SKUD »Ivo Levstik« in MKUD »Joško Hlebec«. Ustanovni občni zbor društva »Svoboda« je imel v marcu 1956. V društvu so delovali štirje odseki. Dramski odsek je uprizoril »Operacijo« Mire Pucove, komedijo »Srečni dnevi, veselo prireditve« 120 minut smeja in zabave ter opereto »Jacek se ženil« s sodelovanjem pevske skupine. Člani pevke in recitacijske skupine so nadalje sodelovali tudi na ostalih proslavah. Šahisti so se dvakrat pomerili s soprostniki v senovski »Svobodici«, dvakrat pa z madžarskimi emigranti, kot ekipa brestančanske Elektrarne pa so sodelovali na prvenstvu »ELES« v Novi Gorici. Vse to in gostovanja na tujih odrih ter gostovanje drugih ansamblov v Brestanici so prav gotovo opravičili obstoj društva.

Udeležence občnega zbora je pozdravil predsednik občinskega sveta »Svoboda« tov. Horjak, ki je v svojem nagovoru poudaril, da je svet namenil »Svobodici« na Senovem in v Brestanici, nadalje »Svobodici« v Kopivnici in pri Antonu primerno denarno podporo, zlasti slednjima društvoma, ki sta bili ustanovljeni na novo.

Poročilo upravnega odbora pa je sprožilo burno debato. Nekateri so trdili, da vsako »kompromisarstvo« pri širjenju socialistične kulture negira akcijo. Spet drugi pa so gledali na položaj treznejše: v majhnem podeželskem kraju, kot je Brestanica, je treba pač upoštevati dani položaj in se prilagoditi trenutnemu stanju. Nekateri so opozarjali, da v prosvetnih društvih primanjkuje režiserjev in da je nujno, da učitelji kot prosvetarji in nosilci kulturne dejavnosti na podeželju tesneje sodelujejo s »Svobodico«.

Po izvolitvi novega upravnega odbora je tov. Horjak spregovoril o bodočem delovanju našega društva in poudaril, da le-to namerava uprizoriti štiri odrske dela, in sicer igre »Janko in Metka«, opereto »Tam na gorah«, Budakov »Metek« in Begovičev komedijo »Skupno stanovanje«. Društvo bo gostovalo v Kopivnici in pri Antonu, kjer je preteklo sezono s prireditvijo »120 minut smeja in zabave« želo priznanje domačinov. Pripravljenost, pripomoči tudi k dvigu turizma, bo društvo pokazalo s pristopom v Turistično-olepševalno društvo, Ljudska univerza, ki je eden izmed stebrov širjenja ljudskega izobraževanja, bo pričela s predavanji ob spremljevanju poučnih filmov. Te je kupila brestančanska Elektrarna, predvajali pa jih bodo s šolskim projektorjem. — Ker je Kino Brestanica v likvidaciji, namerava »Svoboda« pri občinskem ljudskem odboru zaprositi, da se osnovna sredstva v vrednosti nekaj milijonov dinarjev dodelijo njej.

Naloga bodočega upravnega odbora bo, da pomnoži članstvo vrste in pripravi v društvo tudi kmečke ljudi, zlasti pa mladino, kar bi poživilo kulturnoprosvetno dejavnost v Brestanici. Nick

Mladost v Brežicah

RADIO v tem tednu

Poročila poslušajte vsak dan ob 8.05, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00 in 19.30 v radijskem dnevniku ter ob 22.00. Oddajo »Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo« ob delavnicah ob 14.30, ob nedeljah pa ob 14.00 do 16.00. »Kmetijske nasvete in kmetijsko univerzo« vsak delavnik ob 12.30. »Naša jedilnica«, oddajo »Dobro jutro, dragi poslušalci« (pester glasbeni spored) pa vsak delavnik ob 5.00 do 7.00.

NEDELJA, 27. oktobra
7.35 Za razvedrilo igra Barnabas Gecky s svojim orkestrom; 8.30 Zabavna ruleta; 8.30 Mladinska radijska igra — Tamara Gabe: Mesto molstov; 9.15 »Cez tri gore« (spored slovenskih narodnih in tujih pesmi); 10.00 Se pomnite, tovariši... — Franček Mitlić: V obroču tridesetih; 10.30 Kar radi poslušate; 11.30 Baletna glasba Petra Iljića Čajkovskega; 12.15 Zanimivo vama bo: tek (spored zabavnih melodij); 12.30 Za našo vas; 13.00 Zvone Kržišnik: Branje v Preleki (reportaža); 13.30 Glasbeni mozaike; 13.30 Radijska igra — L. Fischer: Večno breme; 15.15 Slovenska pesem od komunistike do danes; 20.00 Slavnostni koncert v počastitev dneva združenih narodov.

PONEDELJEK, 28. oktobra
8.05 Jutranji divertimento; 9.20 Vesele popevke — vedri ritmi; 11.35 »Bela krajina« (priredbe T. Maroltove za tamburški kvintet s petjem); 12.40 Francoske otroške pesmi; 13.15 Odprite sprejemnik (za ljubitelje zabavne glasbe); 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — Imeli smo ljudi; 17.20 Popevka tega tedna; 18.00 Mladinska oddaja; 20.00 5 festivala v Salzburgu.

TOREK, 29. oktobra
8.05 Slovenske narodne pesmi po ansambli; 8.35 Janez Krstnik Novak: Figaro; 9.00 Zabavni mozaike; 10.10 »Pozdravi iz Berna«; 10.40 »Pojte z nami!« 11.30 Za dom in žene; 11.45 Poskočka harmonika; 12.30 Pisan spored opernih melodij; 15.40 Potopis in spomini — Kasimir Edschmid: Na poti do Viktorijinih slapov; 17.10 Spomini na Broadway — kot jih obuja orkester Wernerja Millera; 17.50 Trije pevci — tri popevke; 20.00 Sportni tednik; 20.00 Koncert

Ljubljanske komorne zbor p. v. Milka Skoberneta.

SREDA, 30. oktobra
8.05 Pisana paleta; 9.15 Pol ure za ljubitelje domačih napevov; 9.45 Mali zabavni ansambli igrajo; 11.00 Melodije potujejo; 13.15 Pesmi in ples jugoslovanskih narodov; 16.00 Koncert po željah; 17.10 Sestanek ob petih; 17.30 Zagajalno in zapojno; 18.00 Kulturni pregled; 18.30 Razgovori o mednarodnih vprašanjih.

ČETRTEK, 31. oktobra
8.05 V vselem narodnem tonu; 10.10 Zabavni glasbeni mozaike; 11.30 Cicibanom — dober dan; 11.45 Pesmi za naše male; 12.40 Slovenski vokalni oktet vam prepeva; 14.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 15.40 Humoreska tega tedna — A. P. Čehov: Maska; 16.00 Z našimi in inozemskimi solisti in skladatelji; 17.10 Ali jih poznate? (nagradne uganke iz zabavne glasbe); 18.45 Cetrtovske reportaže; 19.50 Tedenski notranjepolitični pregled; 20.05 Cetrtovske domače pesmi in napevov.

PETEK, 1. novembra
7.35 Poje Ljubljanski komorni zbor; 8.45 Mladinska radijska igra — Ante Ilić: Legenda o tisočih zmajih; 9.15 Pesmi domačih skladateljev; 10.10 Stane Teržak: Pisma, ki obtožujejo; 12.45 Marjan Kozina: Padim; 15.30 Partizanske pesmi in samospevi; 17.30 Radijska igra — Vasa Ocvirk: Živi in mrtvi; 20.00 Lepe melodije; 20.15 Tedenski zunanjepolitični pregled.

SOBOTA, 2. novembra
8.05 Lepe melodije — znani napevi; 9.00 Radijska šola za nižjo stopnjo (ponovitev) — Pojte z nami!; 10.10 50 minut simfoničnih plesov; 11.00 Pionirska tednik; 11.15 Domače napeve izvajajo mariborski ansambli; 14.00 Vesela godala; 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 15.40 S knjižnega trga; 17.10 Kaj bo prihodnji teden na sporedu; 17.45 Hitri prsti igra trio Dorka Skoberneta; 18.00 Okno v svet; 18.15 Pesmi raznih narodov; 20.00 Veseli večer; 21.00 Melodije in ritmi za konec tedna.

V znamenju skromnosti

Je mladinski aktivist.

Nekdo vas govori službeno: »Naši člani niso resni. Vse preveč jim plešejo pred očmi družabni večeri, plesi in izleti. Funkcij se branijo. Vse breme pada name. In potem se trdo delo v društvu »Konferenc«, v upravnem odboru »Priateljstvo šah« pa aktivni športniki in teneze sem in še in še. Toda niti minute mi ni žal, ko se spominam na naše borbe, ki so toliko pretepile. Le kaj bi mislil vsi tisti pod ruho, če bi vedeli, kako brezbrizno do vsega žive nekateri.«

Po nekaj tednih, ko sem na vzornega mladinskega, ali bolje vsesplošnega aktivista še skoraj povsem pozabil, sta se spet srečala. To kratko ne v mestu, pač pa v vasi, vsočas nad njim. Bil je član neke komisije. Sedel je dostojanstveno in bil je v živčnem razgovoru s motoristom, ki naj bi skoro odbrzel v dolino.

»Povej mu, da ob dveh zagotovo pošlje avtole — 777«

»Naj ga vzame kjer kolli Kdo bi hodil eno uro pešje«

Res, kaj bi rekli tisti pod ruho, ki so prepešili (sredi ognja in svinčnih zrn) ure in ure, na pol goji po mrazu in snegu!

NA ZASEDANJU DELAVSKEGA SVETA

Direktori: »Tovariši, pomislite, »Kolerabab« je dobila lepše osebno vozilo od našega. Ali bomo ostali križem rok in mirno gledali na to?«

»Kupimo nov, dražji avto, ta tako ni več moderen!«

Delavec Dane ni takšnega mnenja.

»Ali bi ne bilo bolje, da bi ostali za sedaj pri starem Chevroletu, ki ga imamo komaj dve leti, in mislili na nakup česa drugega bolj potrebnega. Recimo tovornega avtomobila, ki je res star in ves škripajoč!«

»Saj imata oba podjetja limuzini in šoferja, in seveda dovolj denarja!«

Nasmehnil se je. — Zakaj?

— Jak

Jutri gresta direktor X in direktor Y v Ljubljano. Oba imata enako pot in enako sejo. Lahko bi šla skupaj. Toda ne.

»Čemu le.« se namrdne upokojenec Jaka, ki že tri mesece trga od svoje »plače« denar za kurjačo in kdo ve če ga ne bo prej dohitela zima, ko je prebral tale stavek v nekem postaršem časopisu.

Ironično je dejal:

»Saj imata oba podjetja limuzini in šoferja, in seveda dovolj denarja!«

Nasmehnil se je. — Zakaj?

— Jak

Jutri gresta direktor X in direktor Y v Ljubljano. Oba imata enako pot in enako sejo. Lahko bi šla skupaj. Toda ne.

»Čemu le.« se namrdne upokojenec Jaka, ki že tri mesece trga od svoje »plače« denar za kurjačo in kdo ve če ga ne bo prej dohitela zima, ko je prebral tale stavek v nekem postaršem časopisu.

Ironično je dejal:

»Saj imata oba podjetja limuzini in šoferja, in seveda dovolj denarja!«

Nasmehnil se je. — Zakaj?

— Jak

Jutri gresta direktor X in direktor Y v Ljubljano. Oba imata enako pot in enako sejo. Lahko bi šla skupaj. Toda ne.

»Čemu le.« se namrdne upokojenec Jaka, ki že tri mesece trga od svoje »plače« denar za kurjačo in kdo ve če ga ne bo prej dohitela zima, ko je prebral tale stavek v nekem postaršem časopisu.

Ironično je dejal:

»Saj imata oba podjetja limuzini in šoferja, in seveda dovolj denarja!«

Nasmehnil se je. — Zakaj?

— Jak

Jutri gresta direktor X in direktor Y v Ljubljano. Oba imata enako pot in enako sejo. Lahko bi šla skupaj. Toda ne.

»Čemu le.« se namrdne upokojenec Jaka, ki že tri mesece trga od svoje »plače« denar za kurjačo in kdo ve če ga ne bo prej dohitela zima, ko je prebral tale stavek v nekem postaršem časopisu.

Ironično je dejal:

»Saj imata oba podjetja limuzini in šoferja, in seveda dovolj denarja!«

Nasmehnil se je. — Zakaj?

— Jak

Jutri gresta direktor X in direktor Y v Ljubljano. Oba imata enako pot in enako sejo. Lahko bi šla skupaj. Toda ne.

»Čemu le.« se namrdne upokojenec Jaka, ki že tri mesece trga od svoje »plače« denar za kurjačo in kdo ve če ga ne bo prej dohitela zima, ko je prebral tale stavek v nekem postaršem časopisu.

Ironično je dejal:

»Saj imata oba podjetja limuzini in šoferja, in seveda dovolj denarja!«

Nasmehnil se je. — Zakaj?

— Jak

Jutri gresta direktor X in direktor Y v Ljubljano. Oba imata enako pot in enako sejo. Lahko bi šla skupaj. Toda ne.

»Čemu le.« se namrdne upokojenec Jaka, ki že tri mesece trga od svoje »plače« denar za kurjačo in kdo ve če ga ne bo prej dohitela zima, ko je prebral tale stavek v nekem postaršem časopisu.

Ironično je dejal:

»Saj imata oba podjetja limuzini in šoferja, in seveda dovolj denarja!«

Nasmehnil se je. — Zakaj?

— Jak

Jutri gresta direktor X in direktor Y v Ljubljano. Oba imata enako pot in enako sejo. Lahko bi šla skupaj. Toda ne.

»Čemu le.« se namrdne upokojenec Jaka, ki že tri mesece trga od svoje »plače« denar za kurjačo in kdo ve če ga ne bo prej dohitela zima, ko je prebral tale stavek v nekem postaršem časopisu.

Ironično je dejal:

»Saj imata oba podjetja limuzini in šoferja, in seveda dovolj denarja!«

Nasmehnil se je. — Zakaj?

— Jak

Jutri gresta direktor X in direktor Y v Ljubljano. Oba imata enako pot in enako sejo. Lahko bi šla skupaj. Toda ne.

»Čemu le.« se namrdne upokojenec Jaka, ki že tri mesece trga od svoje »plače« denar za kurjačo in kdo ve če ga ne bo prej dohitela zima, ko je prebral tale stavek v nekem postaršem časopisu.

Ironično je dejal:

»Saj imata oba podjetja limuzini in šoferja, in seveda dovolj denarja!«

Nasmehnil se je. — Zakaj?

— Jak

Jutri gresta direktor X in direktor Y v Ljubljano. Oba imata enako pot in enako sejo. Lahko bi šla skupaj. Toda ne.

»Čemu le.« se namrdne upokojenec Jaka, ki že tri mesece trga od svoje »plače« denar za kurjačo in kdo ve če ga ne bo prej dohitela zima, ko je prebral tale stavek v nekem postaršem časopisu.

Ironično je dejal:

»Saj imata oba podjetja limuzini in šoferja, in seveda dovolj denarja!«

Nasmehnil se je. — Zakaj?

— Jak

Jutri gresta direktor X in direktor Y v Ljubljano. Oba imata enako pot in enako sejo. Lahko bi šla skupaj. Toda ne.

»Čemu le.« se namrdne upokojenec Jaka, ki že tri mesece trga od svoje »plače« denar za kurjačo in kdo ve če ga ne bo prej dohitela zima, ko je prebral tale stavek v nekem postaršem časopisu.

Ironično je dejal:

»Saj imata oba podjetja limuzini in šoferja, in seveda dovolj denarja!«

Nasmehnil se je. — Zakaj?

— Jak

Jutri gresta direktor X in direktor Y v Ljubljano. Oba imata enako pot in enako sejo. Lahko bi šla skupaj. Toda ne.

»Čemu le.« se namrdne upokojenec Jaka, ki že tri mesece trga od svoje »plače« denar za kurjačo in kdo ve če ga ne bo prej dohitela zima, ko je prebral tale stavek v nekem postaršem časopisu.

Ironično je dejal:

»Saj imata oba podjetja limuzini in šoferja, in seveda dovolj denarja!«

Nasmehnil se je. — Zakaj?

— Jak

Jutri gresta direktor X in direktor Y v Ljubljano. Oba imata enako pot in enako sejo. Lahko bi šla skupaj. Toda ne.

»Čemu le.« se namrdne upokojenec Jaka, ki že tri mesece trga od svoje »plače« denar za kurjačo in kdo ve če ga ne bo prej dohitela zima, ko je prebral tale stavek v nekem postaršem časopisu.

Ironično je dejal:

»Saj imata oba podjetja limuzini in šoferja, in seveda dovolj denarja!«

Nasmehnil se je. — Zakaj?

— Jak

Jutri gresta direktor X in direktor Y v Ljubljano. Oba imata enako pot in enako sejo. Lahko bi šla skupaj. Toda ne.

»Čemu le.« se namrdne upokojenec Jaka, ki že tri mesece trga od svoje »plače« denar za kurjačo in kdo ve če ga ne bo prej dohitela zima, ko je prebral tale stavek v nekem postaršem časopisu.

Ironično je dejal:

»Saj imata oba podjetja limuzini in šoferja, in seveda dovolj denarja!«

Nasmehnil se je. — Zakaj?

— Jak

Jutri gresta direktor X in direktor Y v Ljubljano. Oba imata enako pot in enako sejo. Lahko bi šla skupaj. Toda ne.

»Čemu le.« se namrdne upokojenec Jaka, ki že tri mesece trga od svoje »plače« denar za kurjačo in kdo ve če ga ne bo prej dohitela zima, ko je prebral tale stavek v nekem postaršem časopisu.

Ironično je dejal:

»Saj imata oba podjetja limuzini in šoferja, in seveda dovolj denarja!«

Nasmehnil se je. — Zakaj?

— Jak

Jutri gresta direktor X in direktor Y v Ljubljano. Oba imata enako pot in enako sejo. Lahko bi šla skupaj. Toda ne.

»Čemu le.« se namrdne upokojenec Jaka, ki že tri mesece trga od svoje »plače« denar za kurjačo in kdo ve če ga ne bo prej dohitela zima, ko je prebral tale stavek v nekem postaršem časopisu.

Ironično je dejal:

»Saj imata oba podjetja limuzini in šoferja, in seveda dovolj denarja!«

Nasmehnil se je. — Zakaj?

— Jak

Jutri gresta direktor X in direktor Y v Ljubljano. Oba imata enako pot in enako sejo. Lahko bi šla skupaj. Toda ne.

»Čemu le.« se namrdne upokojenec Jaka, ki že tri mesece trga od svoje »plače« denar za kurjačo in kdo ve če ga ne bo prej dohitela zima, ko je prebral tale stavek v nekem postaršem časopisu.

Ironično je dejal:

»Saj imata oba podjetja limuzini in šoferja, in seveda dovolj denarja!«

Nasmehnil se je. — Zakaj?

— Jak

Jutri gresta direktor X in direktor Y v Ljubljano. Oba imata enako pot in enako sejo. Lahko bi šla skupaj. Toda ne.

»Čemu le.« se namrdne upokojenec Jaka, ki že tri mesece trga od svoje »plače« denar za kurjačo in kdo ve če ga ne bo prej dohitela zima, ko je prebral tale stavek v nekem postaršem časopisu.

Ironično je dejal:

»Saj imata oba podjetja limuzini in šoferja, in seveda dovolj denarja!«

Nasmehnil se je. — Zakaj?

— Jak

Jutri gresta direktor X in direktor Y v Ljubljano. Oba imata enako pot in enako sejo. Lahko bi šla skupaj. Toda ne.

»Čemu le.« se namrdne upokojenec Jaka, ki že tri mesece trga od svoje »plače« denar za kurjačo in kdo ve če ga ne bo prej dohitela zima, ko je prebral tale stavek v nekem postaršem časopisu.

Ironično je dejal:

»Saj imata oba podjetja limuzini in šoferja, in seveda dovolj denarja!«

Nasmehnil se je. — Zakaj?

— Jak

Jutri gresta direktor X in direktor Y v Ljubljano. Oba imata enako pot in enako sejo. Lahko bi šla skupaj. Toda ne.

»Čemu le.« se namrdne upokojenec Jaka, ki že tri mesece trga od svoje »plače« denar za kurjačo in kdo ve če ga ne bo prej dohitela zima, ko je prebral tale stavek v nekem postaršem časopisu.

Ironično je dejal:

»Saj imata oba podjetja limuzini in šoferja, in seveda dovolj denarja!«

Nasmehnil se je. — Zakaj?

— Jak

Jutri gresta direktor X in direktor Y v Ljubljano. Oba imata enako pot in enako sejo. Lahko bi šla skupaj. Toda ne.

»Čemu le.« se namrdne upokojenec Jaka, ki že tri mesece trga od svoje »plače« denar za kurjačo in kdo ve če ga ne bo prej dohitela zima, ko je prebral tale stavek v nekem postaršem časopisu.

Ironično je dejal:

»Saj imata oba podjetja limuzini in šoferja, in seveda dovolj denarja!«

Nasmehnil se je. — Zakaj?

— Jak

Jutri gresta direktor X in direktor Y v Ljubljano. Oba imata enako pot in enako sejo. Lahko bi šla skupaj. Toda ne.

»Čemu le.« se namrdne upokojenec Jaka, ki že tri mesece trga od svoje »plače« denar za kurjačo in kdo ve če ga ne bo prej dohitela zima, ko je prebral tale stavek v nekem postaršem časopisu.

Ironično je dejal:

»Saj imata oba podjetja limuzini in šoferja, in seveda dovolj denarja!«

Nasmehnil se je. — Zakaj?

Volitve pod lečo

V nedeljo niso bili na delu samo volivci, kurirji-poročevalci, ljudje pri volilnih komisijah in še drugi, temveč tudi novinarji in reporterji. Takoj, ko smo oddali svoj glas, smo odrinili na pot. V naslednjem vam prinašamo slike »Volitve pod lečo«. Ujeli smo jih z jeepom, fotokamero in zapisnico po voliščih od Zagorja do Dobove.

SLIKA 1. — Zelo važno vlogo so opravljali na dan volitev kurirji, ki so z motorji, avtomobili, kolesi in tudi peš prinašali poročila z volišč do centrov. Posebno je pohvaliti tiste kurirje, ki so opravili svojo nalogo kar peš od oddaljenih krajev, kot na primer s Kala nad Šentjanžem in drugod, kjer so imeli do krajevnega urada tudi po dve uri peš poti. Svojo nalogo so izvršili. Na sliki motoristi pred poslopjem občine Trbovlje.

SLIKA 3. — V Suštarjevi koloniji v Trbovljah je prišla na volišče že ob pol 8. uri zjutraj Hlstanova Rozika, stara 80 let, kjer je volila in opravila svojo dolžnost. V Trbovljah je bilo kar živahno: ob 8. uri zjutraj je znašala udeležba že preko 40%.

SLIKA 5. — Takšnih primerov je bilo mnogo. Volivci so imeli nočno delo in so na volitve prišli kar z dela. Taki na sliki je Jože Narberger. Dela na zunanjem obratu rudnika in je bil na volišču ob 6. uri zjutraj, vendar je moral počakati, da so volišče odprli.

SLIKA 2. — Na voliščih v Zagorju je bilo zelo živahno že v zgodnjih jutranjih urah. Pa ne samo v Zagorju, domala povsod so najzavednejši državljani hoteli svojo nalogo prvi opraviti. V Toplicah, v čitalnici, je naš fotoreporter ujel v kamero mladince, ki je bil med prvimi na volišču. Ni pa bil to edini — po poročilih, in kot smo opazili tudi na terenu, so bili mladinci po celotnem okraju med prvimi.

SLIKA 6. — Na volišču na Studencu v Hrastniku se niso dali ugnati. Prihajali so drug za drugim na volišče, in tudi neka žena je oddala svoj glas. Ko smo jo vpraševali, kako se piše, nam ni hotela tega povedati. Bala se je, da bo prišla v časopis...

Spremembe v našem osnovnem šolstvu

Veliko govorimo in pišemo o spremembah, ki jih že ujavamo v naš školski sistem, a kljub temu, zlasti starši, pogosto sprašujejo, v čem so bistvene spremembe spremenjenega šolstva. Starši so tisti, ki jih prav gotovo najbolj zanimajo dobre plati šolske reforme.

Sklenil sem napisati pričujoči sestavek, ki naj na kratko pokaže spremembe v naši šoli in s tem formalnimi spremembami tudi dolžnosti: vzgojiteljev, družine in staršev.

Naš školski sistem je daljši splošno obvezno izobrazbo našim mladini v osnovni šoli, kjer so učenci končali štiri razrede, potem pa nadaljevali svoje šolanje na nižji gimnaziji. Nižja gimnazija je po svojem programu pripravljala dijake za nadaljnji študij v petem razredu gimnazije; ni pa dala življenjsko potrebnega znanja vsem tistim, ki so šli v industrijske ali obrtne delavnice, ali v druge poklice. Precejšnje število otrok pa niti ni prišlo v nižjo gimnazijo, ker jim to zaradi oddaljenosti ni bilo mogoče.

Kaj pa nova šola? Ali bomo v njej odpravili vse te napake? Obvezno osemletno šolanje bomo v bližnji bodočnosti približali vsaj 80 odstotkom naših otrok. Vsi večji kraji z zadostnim številom otrok bodo dobili namesto sedanjih osnovnih šol osemletno šolo, brž ko bodo za to dani osnovni pogoji (prostor, in učni kader), kjer bodo vsi učenci lahko dokončali svojo šolsko obveznost. Razumljivo pa je, da take šole ne bo mogoče organizirati v vsaki vasi in bo do verjetno otroci iz posameznih zaselkov imeli tudi do eno uro daleč v šolo, kar pa bo učencem, stari nad enajst let, že mogoče. Osemletne šole v našem okraju so organizirane povsod tam, kjer so bile doslej nižje gimnazije, razen v Trbovljah in Brežicah, kjer je nižja gimnazija ostala za eno leto le. To se v sestavi z dosedanjimi višjimi gimnazijami. Poleg popolnih osemletk v okraju pa so že začeli delovati peti razredi bodočih osemletk povsod tam, kjer je to mogoče. Vse te šole bodo postopoma v nadaljnjih treh letih dobile vseh osem razredov. Razen tega bo v nekaj letih začelo delovati v okraju še nekaj osemletk. Tako bo mogoče vsakemu učencu skloniti osem razredov obvezne šole.

Drugo pa je učni načrt, ki bo v novi šoli precej spremenjen. Za sedaj so dobili nove učne

načrte le prvi trije razredi obvezne osemletne šole. Prihodnje leto ga bodo dobili nadaljnji trije razredi (četrti, peti in šesti razred), naslednje leto pa še sedmi in osmi razred. Razen tega imamo v našem okraju dve poskusni osemletni šoli, ki poučujeta tudi v četrtem razredu po novem učnem načrtu, to sta Dol pri Hrastniku in Leskovec.

Sedaj delajo vse osemletke od petega razreda dalje po starem učnem načrtu za nižjo gimnazijo. Nov učni načrt, ki bo postopoma uveden v osemletko, bo precej spremenjen glede na dosedanjega. Prvi trije razredi imajo nov predmet: domovinski pouk, ki obsega dosedanje stvarni pouk v prvih dveh razredih, v tretjem razredu pa zgodovino, zemljepis in prirodopis. Ta predmet naj otroka uvaja v družbo in ga seznanja z našim gospodarstvom in privodo. Tudi v naslednjih razredih bo po novem učnem načrtu na prvem mestu življenjsko znanje in manj priprave, kot do sedaj, na peti razred gimnazije.

Šolska reforma postavlja največje naloge pred naše vzgojitelje. Na osnovi okvirnih učnih načrtov je treba izdelati podrobne učne načrte, ki naj upoštevajo značaj kraja, pri tem pa ne smejo iti iz obsega okvirnega učnega načrta.

Delo z otroki v višjih razredih osemletke je treba približati načinu dela v dosedanjih osnovnih šolah, vendar ne tako, da bi zmanjšali količino življenjsko potrebnega znanja. Izločiti bo treba nepotrebno verbalistično znanje, ki bremeni spomin.

V novi šoli je potrebna večja aktivizacija otroka. Gimnazije so v večini primerov snov bolj ali manj nazorno podale, učenci obremenili z domačimi nalogami in potem registrirale njegovo znanje. Tak način dela je zadoščal za tiste učence, ki so bili pri razlagi snovi aktivni in so delali domače naloge. Vemo pa, da je precej otrok, ker nimajo volje, ali pa so, zlasti kmečki, doma precej zaposleni. Zaradi naštetih momentov je dovršilo nižjo gimnazijo komaj 20–30% šolobveznih otrok. Naloga nove šole je, da to stanje zboljša. Vzgojitelj mora učence pritegniti k intenzivnemu sodelovanju. To bo dosegel z zanimivimi razlagami, ki jih bo podkrepil z nazornostjo, zato pa so potrebna sodobna učila, ki pa jih naše šole še ne premorejo. Tudi film, radio in ponekod celo televizija so sred-

stva, ki mnogo pripomorejo k aktivizaciji otroka.

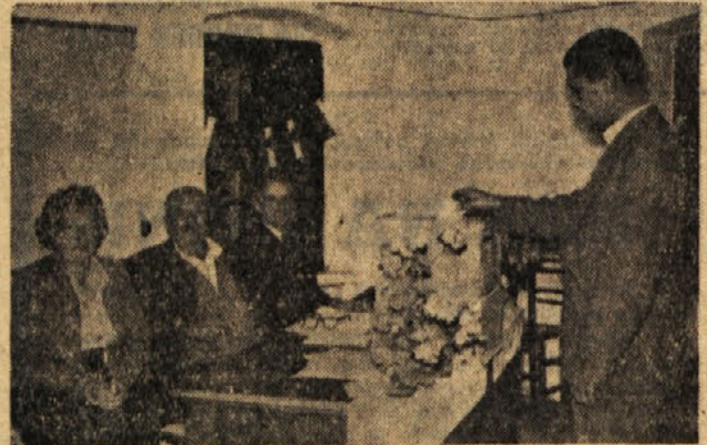
V šoli je treba snov tudi utrditi, tako da otrok potrebnega znanje obdrži v spominu. Čas za utrjevanje pa bomo pridobili z izločitvijo nepotrebne snovi iz učnega načrta. K lažjemu osvajanju znanja v nižjih razredih bodo pripomogle tudi učne enote, ki obravnavajo vsa dejstva tako, kot jih človek doživi — povezana v celoto. Drobiljenje snovi na posamezne predmete učence v marsičem prikrajša. Dejstva, ki jih otroci iz življenja, povezana v celoto, poznajo, so jim tudi, kot detajli, nova. Kompleksno obravnavana snov bo pripomogla učencem do lažje zapomnitve. V višjih razredih pa bo temu pripomogel skupinski pouk, kjer bodo predmetni učitelji poučevali več sodržnih predmetov. Pri kemiji na primer bodo učitelji opozarjali na važna dejstva iz fizike in biologije, seveda kolikor bo v zvezi z obravnavanim poglavjem. Poučevanje več predmetov v istem razredu pa bo imelo pozitiven vpliv tudi na ocenjevanje učencev. Pri poučevanju samo enega predmeta v razredu predmetni učitelj slabo pozna dijake, poleg tega pa ocenjuje izključno učencevo znanje svojega edinega predmeta. Vemo pa, da pogosto v celoti dobri učenci slabo sledijo enemu ali drugemu predmetu, ki jim tako poslabša celotni uspeh. S skupinskim poukom bodo tak primeri odpadli, ker bo vsak vzgojitelj učence dobro poznal in

bolje vedel za njihovo splošno znanje in razgledanost. Predmet, ki učencu ne leži, bo tako poleg strogo določene snovi ocenjen iz širšega gledišča njegove splošne razgledanosti in sposobnosti.

Spremenjeno delo z mladino bo pripomoglo k lažji in temeljitejši zapomnitvi potrebnega znanja, ki bo obsegalo življenjsko širino in tudi potrebne osnove za nadaljnji študij.

Z uvajanjem reforme se je naša družba obvezala, da bo vložila v šolstvo večji delež finančnih sredstev, kot je to delala zadnja leta. Saj vemo, da je uspešna izvedba šolske reforme mogoča le z zadostnimi materialnimi sredstvi. Ne le zvezi in knjige — reformirana šola potrebuje mnogo več: sodobna učila, opremljene kabine, kinoprojektorje in drugo. Dolžnost nas vseh je, da to v polni meri omogočimo, kajti le na ta način bomo izvršili svojo dolžnost pri šolski reformi.

K uspehom reforme v šolstvu pa morejo mnogo pripomoči tudi starši šolobveznih otrok. Redno pošiljanje učencev v šolo in navajanje na delo je njihova dolžnost. Kljub vsem ukrepom pa bo šolska reforma dolgotrajen proces. Nanjo ne smemo gledati s strahom in pesimistično stati ob strani, pač pa moramo sodelovati in nastopati povsod kot ljudje, od katerih se mladina uči vse dobro in slabo.

SLIKA 11. — Za zaključek še to: ko smo bili v Brežicah okrog 3. ure popoldne, so bila volišča že prazna. Kaj smo hoteli slika? Mimogrede smo se ustavili v Artičah in končno na Zdobah. Napravili smo še en posnetek in ujeli na srečo predsednika volilne komisije, Ljuzeta Šobo, ki se v sredini kar zadovoljno smeji, saj so Zdoble volile 95,5-odstotno. Če bi povsod volili tako, potem ne bi bila občina Videm-Kriko najslabša kot celota in tudi okrajni odstotek bi bil boljši.

SLIKA 7. — Prvič je volil mladinec Maks Askerc z Dola pri Hrastniku. Je član hrastniškega »Rudarja«, dober športnik in tudi dober delavec. Tri leta je bil v šoli v Mariboru. Je kovinar in v službi pri rudniku v Hrastniku. Kar ponosen in vesel je bil, ko je prvič v življenju volil in oddal svoj glas.

SLIKA 10. — Mlada mamica iz Tržiča je tudi prišla na volišče, vendar ne sama, saj je s seboj prinesla tudi bodočo volivko, ki je nekako preplašeno pogledala, ko se je pred njo posvetil »fleša«. — V Tržiču smo zvedeli, da so imeli v Gabrijelah bolj pomanjkljive volilne imenike. Kar sedem jih ni bilo vpisanih. — Potem pa še nekaj: v Telčah so imeli v volilni komisiji moža, ki pa ni hotel voliti vsaj do 12. ure. Če je to napravil pozneje — naj nam ne zameri. To je bil Janez Morgole.

SLIKA 9. — V Krmelju so fantje že opravili svojo dolžnost in so se lepo greli na jesenskem soncu. Bili pa so tudi za to, da bodo šli klicat zaspance in jim povedati, da je že čas opraviti svojo dolžnost. Med njimi je najstarejši s klobukom. Ko smo ga vprašali: »Oč, ali ste že volili, nam je odgovoril: O, že pred 60 leti! No, pa smo ugotovili, da je volil res že pred 50 leti. Star je namreč 75 let.

SLIKA 8. — V Turju so ponovno z veliko večino izvolili za odbornika Marijana Orožna, saj je dobil 90% vseh glasov, čeravno je imel še dva sokandidata.

SLIKA 4. — Že prihajajo prva poročila. Na voliščih imajo radijske aparate. Radio poroča: v Tiri so volivci že zgodaj zjutraj prišli na volišče. Ker na volišču še ni bilo članov volilne komisije in volišče še ni bilo odprto, so volivci šli in zbudili člane volilne komisije. V skupini 50 ljudi so prišli nato na volišče. — S terena prihajajo o udeležbi razveseljiva poročila. Na volišču v Trbovljah se jim smeji kar samo od sebe, ko gredo volitve tako dobro.

REŠITEV MAGIČNEGA KVADRATA IZ 42. STEVILKE

Pravilna rešitev nagradnega magičnega kvadrata, ki smo ga prinesli v 42. številki »Zasavskega tednika«, se glasi (vodoravno in navpično): PRST, RAMA, SMER, TARA.

Zreba je prisodil prvo nagrado za rešitev magičnega kvadrata Radu VINČIČU, učencu osnovne šole, Podkraj 24, pošta Radeče pri Zidanem mostu, drugo nagrado pa Martini BAJC, učenki 3. razreda osnovne šole, Armeško 42, pošta Brestanica. Obe bomo knjižno darilo poslali po pošti.

Vsem ostalim rešiteljem uganke, ki jim žreb ni bil naklonjen, za pošto in pozdrave prisrčna hvala.

UREDNIŠTVO

NOVA NAGRADNA UGANKA ZA PIONIRJE

Se dobro učite prirodoznanosti? Poznate naše ptice? Potem poskusite rešiti sledečo uganke:

Prav majhen sem možiček
in v pravilici živim,
obenem pa sem ptiček,
ki v luknje rad bežim!

Ce boste našli ime možička oziroma ptička v tej uganki, nam prinesite ali pa pošljite odgovor na uredništvo našega lista do nedelje, 3. novembra opoldne. Tudi takrat bomo dali za pravilno rešitev uganke 2 knjižni nagradi (po odločitvi žreba).

Pri odgovoru ne pozabite navesti svojega imena in primka, razred šole, ki ga obiskujete, ter pošto in kraj, kjer ste doma. Vsem pionirjem lepe pozdrave!

UREDNIŠTVO

Šport v preteklem tednu

MARIBORSKO-VARAZDINSKO-CELJSKA NOGOMETNA LIGA

Rudar : Aluminij (Kidričev)

9:2 (3:2)

Kljub temu, da ni bilo dvoma, kdo bo zmagoval, je bila igra vseskozi zelo razburljiva. Domači so pač hoteli doseči čimvečjo razliko, gostje iz Kidričevega pa so z ostro igro in poštirvalnostjo hoteli preprečiti katastrofo. »Rudar« je bil sprva v napadu.

LESTVICA

Rudar	6	5	1	0	24:4	11
Maribor	6	4	0	2	22:14	8
Kladivar	6	3	1	2	17:10	7
Tekstilac	6	3	0	3	16:13	6
Sloga	6	2	2	2	15:17	6
Drava	6	2	0	3	15:21	5
Mladost	4	1	1	2	15:10	5
Aluminij	5	2	1	2	12:14	5
Jedinstvo	5	1	3	2	12:15	5
Zagorac	5	2	0	3	11:9	4
Podravka	5	1	1	3	12:13	3
Sloboda	5	0	2	3	3:14	3

In je terensko nadmoč izrazil tudi z dvema goloma (Knava, Majcen), toda potem je malo popustil in domači vratar je kljub temu, da vseskozi ni imel resnega dela, moral kapitulirati. Serija golov pa se je pričela šele po stanju 3:2, ko so domači v 6 minutah dosegli kar 3 gole (Knava 2, Sušnik 1). Do konca tekme pa sta Oprešnik in Majcen povečala število golov.

CELJSKO-ZASAVSKA NOGOMETNA LIGA

BRATSTVO IZ HRASTNIKA

PRVI NA LESTVICI

Po 6. kolu celjsko-zasavske nogometne lige lahko sklepamo, da se bo bitka za jesenskega prvaka bila samo med sedaj vodečimi tremi moštvoma, ki se vedno bolj oddaljujejo od ostalih ekip in tudi boljše igrajo. Po porazu s trboveljsko »Svobodo« so se morali brežiški nogometaši umakniti in prepustiti prvo mesto na lestvici »Bratstvu« iz Hrastnika, ki je premagalo velenjskega »Rudarja«. Ostali rezultati so bili več ali manj pričakovani.

V 7. kolu se bodo srečali: Olimp z Usnjem, Brežice s Slogo, Rudar iz Hrastnika s trboveljsko »Svobodo« Celje z Bratstvom, Proletarec iz Zagorja z velenjskim Rudarjem in Bratstvo iz Rogatec s Kovinarjem iz Štor.

LESTVICA

Bratstvo Hrastnik	6	5	1	0	16:4	11
Brežice	6	5	0	1	16:10	10
Svoboda Trbovlje	6	4	1	1	21:9	9
Sloga Trbovlje	6	3	1	2	16:17	7
Rudar Hrastnik	5	2	2	1	11:9	6
Proletarec Zagorje	5	1	3	1	8:5	5
Olimp	5	2	1	2	9:9	5
Usnjaj Šostanj	6	2	1	3	15:21	5
Kovinar Štor	6	0	3	3	7:13	3
Rudar Velenje	5	1	1	3	12:18	2
Bratstvo Rogatec	5	0	0	5	10:21	0

Mladinsko prvenstvo

Mladina »Rudarja« II. je igrala z mladino »Bratstva« iz Hrastnika in jo premagala s 3:1.

Pionirji »Rudarja« pa so igrali s sovratniki od »Bratstva« neodločeno 1:1.

KOŠARKA

Moška in ženska ekipa »Rudarja« sta gostovali v Celju. Moška ekipa »Rudarja« je premagala »Celje« z 32:57 (37:28), prav tako je ženska ekipa premagala Celjanske z 21:15.

Sloga : Olimp (Celje)

2:1 (0:0)

Trboveljski »Sloga« je tokrat uspešno osvojil 2 točki proti precej dobri ekipi »Olimpa« iz Celja. Igra je bila enakovredna, nasprotniki napadali pa bolj nevarni od domačih. Domači so zapravili niz ugodnih priložnosti in so samo dvakrat uspeli zadeti v nasprotnikovo mrežo. Še največ je pokazala obramba »Sloga«, ki se je pošteno upirala celjskim napadom.

Zmaga Svobode proti Brežicam

No pa tudi proti močnejšemu nasprotniku gre, če se moštvo zaigrice in zaigra z voljo. Moštvo iz Brežic, ki je do tega kola vodilo na lestvici, je izgubilo s »Svobodo«.

Rudar iz Hrastnika zmagal v Celju

RUDAR (Hrastnik) : CELJE 4:2 (4:1)

Zmago si je hrastniški »Rudar« zagotovil že v prvem polčasu, saj je vodil že s 4:1. V drugem polju je bil izenačen.

Sušnik na Zabjeku v Trbovljah oglašil zastopnik Tovarne mila »Salvetta« iz Pirana v spremstvu upravnika trgovskega podjetja »Izbira« iz Zagorja, kjer je bil kupljen sintetični pralni prašek »EGO« in sta sporočila srečni dobitnici veselo vest, da je bila izžrebana za prvo nagrado — moderni pralni stroj.

Prav zanimivo je, da tovarišica Julijana Sušnik, ki stanuje v Trbovljah, kupuje vse živiljenje potrebe čine že 20 let v Zagorju, v Potoški vasi, kjer ima poslovalnica trgovsko podjetje »Izbira«. Ker ji podjetje vse potrebščine dostavlja na dom, je pač ostala zvesta odjemalka podjetja tudi vnaprej.

Pralni stroj, prva nagrada Tovarne mila »Salvetta« iz Pirana, bo dobitnici prišel prav. Sama je namreč bolj bolehnna, v družini je 6 članov in tudi zaskrbek ni prav velik. No, pralno delo ji bo sedaj olajšano, in mož, ki je rudar po pokli, je danila prav tako vesel kot žena.

Naš reporter se je skupno z zastopnikom podjetja udeležil pravzemanja pralnega stroja, ki so ga kupili pri trgovskem podjetju »Železnina« v Trbovljah.

Ob tej priliki smo zastavili dobitnici nekaj vprašanj. — Odgovorila je, da je presrečna, ko je zvedela za to novico in kar ne more verjeti. Mi ji jo radi verjamemo, saj ima šestčlansko družino.

— Kako ocenjujete prašek »EGO«? — Prav odličen je, je odgovorila, posebno pa še za svilene tkanine. Zelo sem z njim zadovoljna in ga bom vedno jemala.

— Kako pa ste zadovoljni z ostalimi proizvodi te tovarne? — Z vsemi izdelki tovarne mila »Salvetta« sem izredno zadovoljna.

VSEM POTROŠNIKOM ZASAVSKEGA OKRAJA PA SE TOPLO PRIPOROČA S SVOJIMI KVALITETNIMI PROIZVODI

TOVARNA MILA »SALVETTI«, PIRAN

Rise
MARIJAN
LIPOVSEK
BOJAN
Rise
FRANC
KOPITAR

8. — Bojan se je tisti nesrečnik na travniku, ki je bil zadaj za delavsko kolonijo. Po nebu so nenadoma prihrumela nemška letala in začela sejati smrt in razdejanje po naši prelepi domovini. Sprva Bojan vsega tega ni mogel doumeti. Pa vendar, ko je spet zaslišal brnenje letal, je v celoti razumel, da je vse bridka in kruta resnica. Številna družina so zaradi tega ostale hirom po državi brez strehe nad glavo, mnogi otroci pa so med bombardiranjem izgubili starše.

9. — Dan kasneje so se slišale od Save, ki je tekla v bližini kraja, detonacije, vmes pa je bilo slišati tudi pokanje pušk in samokresov. Po tleh so vseposod ležali deli vojaškega orožja, municija in druge stvari, ki sodijo k vojaški opremi. Došli pa je bilo mogoče tudi orožje, je — od pištole do mitraljeza, in naboje ter bombe. Vse to so metali stran vojski razpadle jugoslovanske vojske, ki so se raztrgani, lačni in umazani umikali. Bojan jih je s tovariši opazoval z bližnjega griča.

10. — Od ust do ust se je v kraju začela širiti novica, da bodo Nemci v nekaj dneh zasiedli kraj. Oholji trgovec, ki se mu je poslej Bojanov oče, kadar ga je zagledal, umaknil, je dal prvi napraviti kljukasto zastavo. Izobesil jo je, ko je v kraj prišel prvi nemški vojak. Za njim so prišli še drugi v novih zelenih uniformah, ki so jih ljudje ogledovali s temnimi mislimi. Trgovec se je z vso družino postavil pred svojo hišo in pozdravljal odposlanca slega Hitlerja, »rešitelja« vsega človeštva, kot je pravil.

11. — Zvečer so Bojan, oče in mati posedli okrog mize, potem ko so zagnili vsa okna. Oče jima je začel pripovedovati o Hitlerju in o fašizmu. Povedal je Bojanu, da mora biti odlej naprej še bolj previden in naj v šoli pazi, kaj govori. Najboljše znanj pa bo, da ostane po šoli kar doma. Bojan je sprva temu predlogu ugovarjal, potem pa je spoznal, da bo res najbolje, če se ravna po očetovi želji. Nato pa je oče še povedal, da sta dva njegova prijatelja izginila kar čez noč — odšla sta v ilegalo.

NESREČE V ZAGORJU

V rudniku v Zagorju so se pripetile sledeče nesreče:

1. Karel Grošelj, roj. 1923 — kos jalovine mu je v jami padel na levo roko. — 2. Stefan Kralj, roj. 1920 — udaril se je na stopalo desne noge. — 3. Stanko Grošelj, roj. 1919 — kos premoga mu je padel na desno nogo. — 4. Alojz Drobne, roj. 1930 — kos premoga mu je padel na mezinico leve roke. — 5. Franc Spur, roj. 1937 — pritisnilo ga je na sredino leve roke. — 6. Ivan Rokavc, roj. 1937 — udaril se je na levo nogo. — 7. Viktor Baš, roj. 1925 — sode-lavec ga je s sekuro zadell v kazenec in sredino leve roke. — 8. Djuro Faleševič, roj. 1921 — kos jalovine mu je v jami padel na levo roko. — 9. Ivan Jere, roj. 1925 — udaril se je na rebra in ramo. — 10. Stefan Klančičar, roj. 1939 — z desno nogo je prišel pod jamski vozček. — 11. Alojz Lebar, roj. 1915 — padel je in se udaril na prvi ob tračnico. — 12. Anton Lukar, roj. 1912 — udaril se je ob steni na desno uho. — 13. Alojz Medvešek, roj. 1923 — kos

premoga so ga potolklj po glavi in levi nogi. — 14. Jakob Rahuzin, roj. 1908 — kos jalovine mu je v jami padel na prst leve roke. — 15. Franc Zidar, roj. 1931 — kos premoga mu je padel na hrbet.

MALI OGLASI

Upokojenec, 70 let star, želim menjati lep sadni vrt z gradbiščem za doživljenjsko stanovanje; ostalo po dogovoru. — Trbovlje.

KINEMATOGRAFI

KINO »DELAJSKI DOM« v Trbovljah bo predvajal od 25. do 28. oktobra mehiški film »KO ENKRAT ODIDEM«; naslednji teden pa domači film »TUJA ZEMELJA«.

KINO »SVOBODA-TRBOVLJE II« francoski barvni film »BEL AMI«.

KINO »SVOBODA-ZASAVJE« v Trbovljah: 26. — 28. oktobra amer. film »DOKTOR V HSI«; 29. — 31. okt. amer. film »SKOZI PEKEL«.

KINO BREZICE: 26. okt. jug. koprod. barvni film »KRUH IN SOL«; 27. — 28. okt. slovenski film »NE ČAKAJ NA MAJ«; 29. — 31. okt. poljski film »KANAL«.

»PARTIZAN« SEVNICA: 26. — 27. okt. amer. film »PEKEL POD NICO«; 28. — 31. okt. amer. film »STRAH«.

KINO BRESTANICA: 26. — 27. oktobra amer. kavbojski film »PREGANJEN«; 28. — 31. okt. angl. drama »RAZDVOJENO SRCE«; 29. — 31. okt. franc. film »HEROJI SIPKE«.

KINO »SVOBODA« VIDEM-KRŠKO: 26. — 27. okt. domači film »NASE POTI SE RAZDVAJAJO«; 28. — 31. okt. franc. barv. film »GROF MONTE CRISTO I. del«; 29. — 31. okt. franc. barv. film »GROF MONTE CRISTO II. del«.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi mojega draga moža Jožeta Povčiča se zahvaljujem vsem prijateljem, sosedom, darovalcem vencev, govornikom, godbi, nadalje dr. Cerkotlju, bolniški sestri Anici in osebu bolnišnice.

Se posebej se zahvaljujem tov. Kukavici za poslovilne besede. Zalutjoča žena in sorodniki.

Številka 044594 je zadela PRALNI STROJ pri tovarni mila »SALVETTI« PIRAN

Tovarna mila »Salvetta«, Piran, je razpisala nagradno tekmovanje s preko 100 nagradami, in sicer pralni stroj, moderni radijski aparat in jedilni servis ter 100 nagrad, proizvodov Tovarne mila »Salvetta«, Piran. — Srečna dobitnica prve nagrade je Julijana Sušnik iz Trbovelj.

Piran, kraj ob našem morju, je tudi sedež Tovarne mila »Salvetta«. Pred letom dni je imelo podjetje še težave, ki pa jih je prebrodilo, in danes ta kolektiv vedno bolj razvija svojo proizvodnjo in se s svojimi izdelki krepko uveljavlja na trgu. Tovarna mila »Salvetta« iz Pirana proizvaja danes pralni mila, pralne praške, sintetične praške, kristalno sodo, 16 vrst toaletnih mil, loščila »Perla« in »Admiral« za obutev in loščila »Salvetta« in »Perla« za parkete.

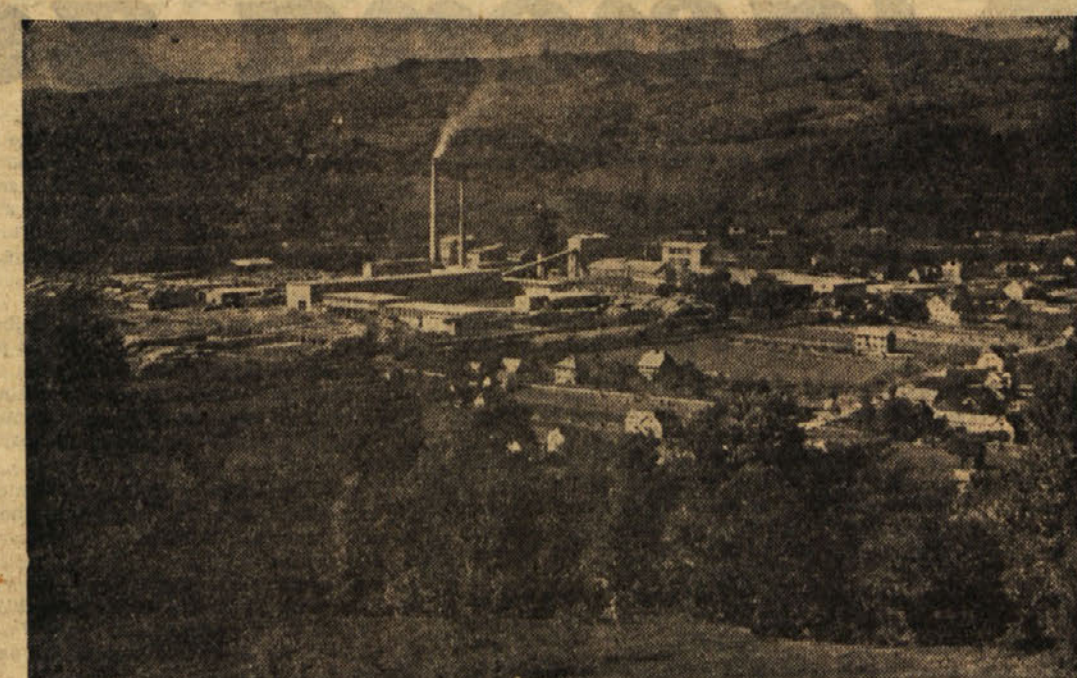
NAJNOVEJŠI PRODUKT JE »TIKI« CISTILNI PRAŠEK

Tudi surovi glicerol uporablja tovarna v svoji proizvodnji, v načrtu pa ima vrsto novih izdelkov, s katerimi hoče pomagati našim gospodinjam pri njihovem gospodinskem delu.

Julijana Sušnik, srečna dobitnica pralnega stroja

Tovarna celuloze in papirja Videm-Krško

priporoča svoje kvalitete izdelke:

- ČASOPISNI PAPIR
- OVOJNI PAPIR
- LOMPSPAK in

- VSE VRSTE BELJENE IN NEBELJENE CELULOZE TER OSTALE SPECIALNE VRSTE CELULOZE ZA POSEBNE NAMENE V INDUSTRIJI

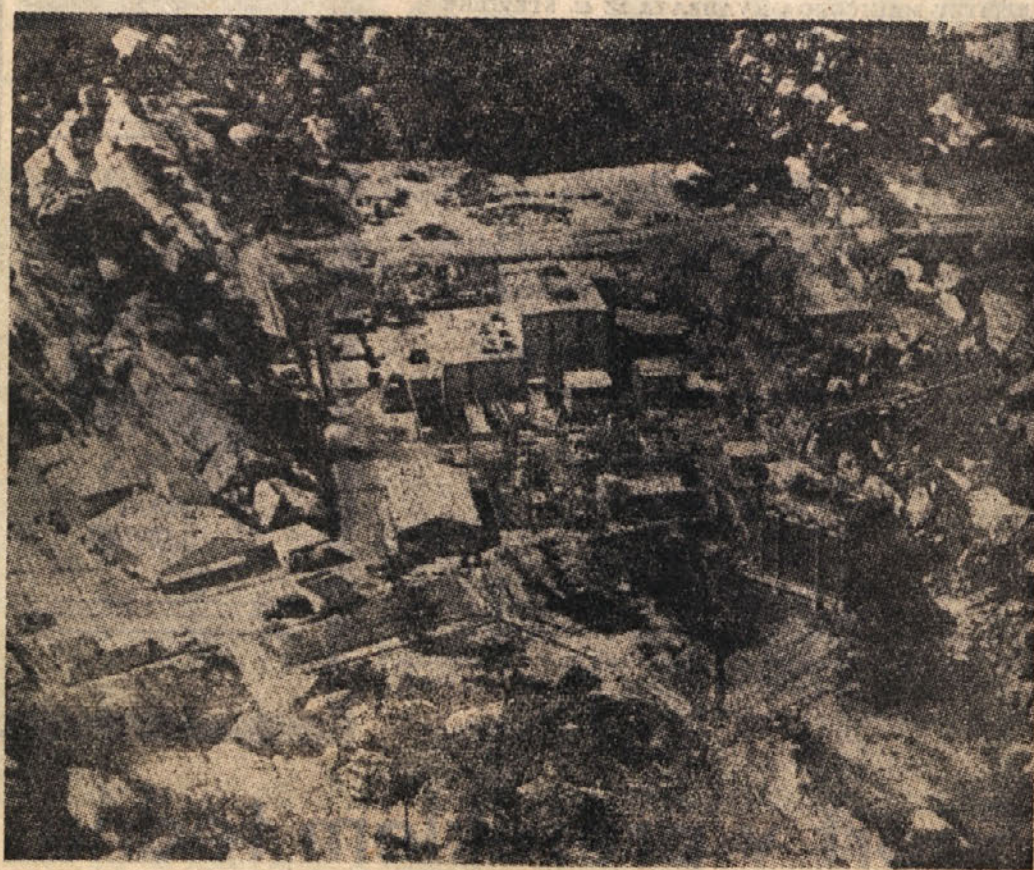
Nova atomska električna centrala v ZDA

Kmalu bo pričel obratovati prvi atomski reaktor, s katerim razpolaga zasebno podjetje v ZDA, ki bo proizvajal električno energijo za razsvetljavanje domov in oskrbo tovarn s tokom. Ta atomska elektrarna, ki so jo zgradili s pomočjo industrije in države, je v celoti izraz mednarodnega programa »Atoma za mir«.

Nova atomska centrala, ki stoji na planini Santa Suzana v bližini mesta Los Angeles, bo preko običajnih električnih vodov dajala električni tok potrošnikom nekega naseljenega predela države Kalifornije. Potrošniki ne bodo opazili nikake

razlike pri električni energiji, ki jo kupujejo. Edina razlika bo samo atomski reaktor, ki ga bodo privikrat uporabljali kot izvor toplote za parni generator, ki se uporablja za proizvodnjo električnega toka.

Izvor toplote za proizvodnjo električne energije predstavlja tokrat natrijski reaktor, prvi termični reaktor, v katerem se ustvarja kontrolirana nuklearna veržna reakcija. V tem reaktorju se kot gorivo uporablja uran, medtem ko bodo grafit uporabljali kot moderator. Natrij, ki cirkulira skozi središče reaktorja, odvajajo 20.000 kilovatov toplote, ki se potem uporablja za proizvodnjo pare, s katero se pridobiva nato električni tok. Ta reaktor, ki se hladi s pomočjo natrija, je projektiral, zgradil in delno financiral podjetje North American Aviation, Inc. To je eden izmed štirih novih atomskih reaktorjev, ki so namenjeni za proučevanje v okviru programa izkoriščanja energije v civilne namene, ki ga je izdelala komisija za atomsko energijo v ZDA.

Zgradba na planini Santa Suzana, v bližini Los Angelesa, kjer stoji atomska centrala

FLORENTINA

XXII. NADALJEVANJE

Ralf ga presenečeno posluša. — Torej to pomeni, da smo padli naravnost v naravne vode...

— Tako nekako — odgovori Prosper počasi. — Prvi hip niti pomislili nismo na to, kajne? Moram vas opozoriti, da je najbolj nezaupljiv kapetan van Noten. Ta je ljusak; on je odločno proti vsakršnemu sodelovanju z nami, in zahteva, da mu damo absolutno otipljive dokaze.

— Z drugo besedo — povzame Ralf — to pomeni, da jim moramo pokazati skladišča orožja, pa naj poi, ko že poka — Ralf vzame svoj kozarec konjaka in uperi oči v Prosperja in Florentino. — Hm — nadaljuje Ralf — kar zadeva orožje, bi lahko nekako uredil...

— Odlično — reče Florentina, ki je doslej molčala. — To pomeni, da lahko v našem penzionu uredimo skladišče orožja. Kaj misliš o tem, Prosper?

— Ni slaba ideja. V tem primeru bi lahko angažirali tudi našega Angleža.

Ralf ju začudeno pogleda.

— Kaj govorite? Kak penzion? Kak Anglež?

Florentina se pristrčno nasmehi. Potem je Ralfu počasi razložila vse o majhnem penzionu v ulici Rue Forrester, posebni postaji za zavezniške pilote, ki preko Francije odhajajo v Spanijo.

V tem penzionu sta Florentina in Prosper skrivala ameriške, angleške in kanadske letalce, ki jih je nemška protiletalska artilerija zbila na tla, seve, samo začasno, dokler jima nista uredila potrebnih papirjev.

— Preden smo se spoznali — reče Florentina — sem našla nekega angleškega pilota v majhni vasi v Ardenih. Zdaj je v penzionu. To je Billy Raglin. Mož nestrno čaka potovanja v Spanijo.

— Odlično! — vzkligne Ralf navdušeno. — Kupim tega mladčnika.

— Počakajte — vpadе v besedo Prosper. — Gospod Ralf, vi se še spominjate naše pogodbe?

— Ah, seveda, vi mislite na dogovorjeno ceno: tisoč mark za vsakega zavezniškega pilota...

— V vsakem primeru. A kaj bi bilo, da vam odstopimo še naš penzion? Pošteno rečeno, ali ni vreden najmanj pet tisoč?

— Niste najbolj poceni, Prosper!

— Vi poznate moj princip, bolj rečeno, moje načelo: nikomur ne poklanjam mojega dela in uslug.

Ralf vrže Florentini vprašujoč pogled.

— In kaj mislite vi, madame?

Florentina naglo vstane. V obeh se ji močno zaskri od neugodja in jeze.

— Jaz? Dobro pazite, kaj delate, gospodi! Meni ni potrebno plačilo. Meštarjenje prepustam drugim. Kaj me briga vaš denar.

Ugasnila je cigareto in nekoliko trenutkov sovražno gledala Ralfa. Ralf vidi, da njene ustnice drhte, in zdi se mu, da je v njenem pogledu nekaj vprašujočega in kot nekakša prošnja. Kaj naj bi bilo to? Kaj pravzaprav hoče Florentina od njega?

Se preden je utegnil kaj reči, je Florentina zapustila sobo. Za njo je ostal le tisti značilni vonj njenega parfuma. Ralf je videl, kako so se Prosperju zolele oči. Opazil je pogled, ki sta jih izmenjala Ralf in Florentina.

Ralf naglo vstane.

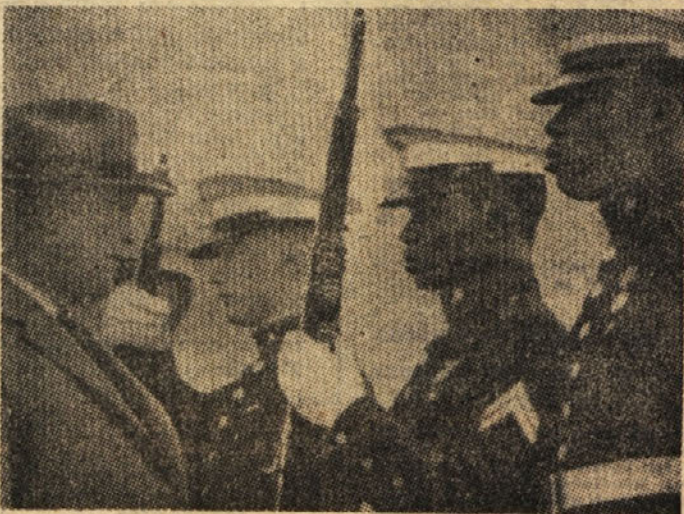
— Prav, Prosper. Torej, pokličite družino, da vidijo vaše tajno skladišče orožja. Jutri zvečer ob osmih v ulici Rue Forrester.

Ko je Ralf odšel, je Prosper še dolgo časa sedel. Mračno je zrl predse in pil; čašo za čašo. Potem je negotovo vstal in se napotil v Florentinino sobo. Florentina je sedela za svojo toaletno mizico in v ogledalu videla, kako se odpirajo vrata njene sobe in kako Prosper počasi vstopa...

Nadaljevanje sledi.

Elektronski aparat za ožvitev delovanja srca

Prve dni meseca oktobra je predstavnik medicinskega laboratorija zrakoplovne službe v ZDA obvestil tisk, da so znanstveni sodelavci te ustanove konstruirali enostaven, zanesljiv in učinkovit aparat, s katerim je mogoče oživiti delovanje srca. Z iznajdbo tega aparata bi mogoče odpraviti iz operacijskih sob uporabo toraklornije — operacije, kjer kirurg ob potrebi odpre bolnikov prsni koš in z roko masira srce in ga skuša pripraviti, da prične delovati. Razen glavnega namena, da se aparat uporablja za oživitev srca, ki je popolnoma prenehalo utripati, je mogoče to pripravo uporabiti tudi za okrepitev oslabelega srca ali pa za srec, ki je začelo popuščati. Doslej so ta aparat preiskovali na živalih, predvsem na pse, in z njim dosegli več kot zadovoljive uspehe, ki so porok, da bo mogoče to iznajdbo uporabiti tudi pri ljudeh.

Eisenhower je tokrat dokazal, da ni za »zganjanje« rasišma. Pustil se je fotografirati ob dveh črnih, pripadnikih mornariškega odreda garde.

RADIOAKTIVNO OBSEVANJE IN TRPEŽNOST POVRTNIN

Profesorji Rubin, Metlicki in Hruščov, znanstveni sodelavci laboratorija za sadje in povrtnino pri moskovskem inštitutu za biokemijo, so iznašli nov način izkoriščanja atomske energije za podaljšanje trpežnosti sadja in nekkih vrst povrtnin (krompirja, čebule in pod.). Ti učenjaki so proučevali biokemični proces, ki se razvija v tkivu povrtnin, če se izpostavijo učinku atomskega obsevanja. Pokazalo se je, da na primer krompir, ki se obseva z radioaktivnim kobaltom, ne prične kaliti celo leto in ohrani vse tja čas svoje hranilne sestavine.

V ta namen so v inštitutu izdelali specialni aparat, s katerim je mogoče pravilno dozirati obsevanje z radioaktivnim kobaltom.

TRŠI KOT JEKLO IN LAŽJI KOT ALUMINIJ

»Piroceram« se imenuje neki nov material, ki je namenjen za posebne namene, zlasti pa za »nosove« teledirigiranih raket. Novi material je, kakor urdi ameriška tovarna, ki ga je izdelala, trši od jekla in lažji od aluminija. Nova kovina se prične topiti pri približno 1.350° C. »Piroceram« je pravzaprav nekakšno specialno steklo, katerega izdelava se čuva kot največja tajnost.

Novice iz Madžarske

Tovarna FORTE v Vacu bo pričela konec letošnjega in v začetku prihodnjega leta proizvajati nove fotografске potrebščine. V teku so poskusi za izdelavo filmov, s katerimi bo mogoče snemati trenutne posnetke pri običajni električni razsvetljavi. Izdelovali bodo tudi fotopapir za povečanje barvnih filmov ob uporabi določene vrste umetnega materiala, ki bo imel vse prednosti nemških »Agfa« in belgijskih »Gevaert« proizvodov.

Novi proizvodi iz aluminija

Tovarna aluminija je proizvedla v tretjem četrtletju letošnjega leta 139 ton aluminijastih posod in pritisklin. Do konca leta bo tovarna izdelala še 15.000 aparatov za kuhanje kave novega tipa. Palice za rolete bodo prav tako nalepale na zanimanje. Po predvidenem načrtu bo tovarna izdelovala tudi bencinske rezervoarje za motorne čolne »Buda« in bencinske rezervoarje za motorje »Panl«, ki jih izdelujejo v Csepelu. Novost bodo nadalje aluminijasti sifoni za 25 litrov in aluminijaste škatle »Rico« za prvo pomoč.

Vojna v letalu

Ko je neka družba, ki se ukvarja z nakupom in prodajo raznih eksotičnih živali, nalozila v avionu v Afriki tri slone in skupino opice, so slednje, še preden je letalo odletelo v Evropo, usle iz svoje kletke in napadle slone. V avionu je nastala pravcata vojna in zmagale so — opice. Premagani sloni so prebili stene letala in zbežali. Ko so jih ulovili, so jih strpali v drugo letalo, tako da jim opice niso delale družbo na poti v Evropo. Tudi opice so zaradi varnosti prepepeljali v drugem letalu.

Poslali so ga v tečaj

Manchesterška banka je poslala svojega namestnika Edvarda Sullivan v poseben tečaj. V njem se je naučil, kako odkrivajo ponarejene funte. Prav tako se je v tečaju naučil vsega, kar je do danes znano na področju falsificiranja bankovcev. Ko se je moč spet vrnil nazaj v svojo banko, se je direktorju čudno zdelo, da tako

Gejzir na Reni

V bližini Adernaha na Reni, kjer so kopali neki vodnjak, so ponatknje našli na gejzir. Vodni

steber, ki bruhla iz vodnjaka, dosega ob dnevnih vetra višino do 70 metrov. Izračunali so, da gejzir vrže dnevno 64.000 točk, ki ima temperaturo 24 stopinj Celzija.

do dolgo ni odkril nobenega ponarejenega bankovca. Začel je opazovati tega uradnika in ugotovil je, da sedaj sam ponareja bankovce. Konec: pet let zapora (brez telesa).

Moderni slika...

Tudi angleški slikar Ben Nicholson sodi med moderne slikarje. Tako so na primer njegovo poznano sliko »Okno« razstavili na izložbi v umetniški galeriji v Arnhemu na Nizozemskem. Obesili so jo na zidu tako, da so šele pozneje ugotovili, da je obešena narobe. Narobe je visela ta podoba tudi v galeriji ZDA, na švedski, v Avstraliji in končno tudi v Arnhemu — toda nihče od obiskovalcev ni opazil, da slika visi narobe...

Povest strica Danijela

Ko se je stric Danijel pokazal na pragu svoje hiše — je bilo pol družine v nezvesti na tleh. To se je zgodilo v Rotterdamu. Je pa seveda popolnoma razumljivo, da se je polovica družine onesvestila, ko ga je zagledala, kajti pred 13 dnevi so strica Danijela pokopali, ker se je smrtno pomešal pri neki železniški nesгоди. V resnici pa je stric Danijel ostal živ in so namesto njega pomotoma pokopali neke druge truple za njegovo. Ko je bil njegov pogreb, je bil stric Danijel v zaporu zaradi pijanstva...

John Roy iz Glasgowa

Na Škotskem je imel brke, ki so bile dolge 42 centimetrov. Malo je moških, ki bi mogli potolči ta rekord.

Kar primerno za jesen, posebno če bo še kaj sonca

Kar primerno za jesen, posebno če bo še kaj sonca

ZANIMIVOSTI

● Vsakdo ve, da je Sovjetska zveza največja država na svetu. Katera pa je najmanjša? Mogoče mislite, da je to Monako ali pa Lichtenstein. Najmanjša država na svetu je Vatikanska država, ki meri samo 4360 arov.

● Pravi siamski dvojčki Eng in Čang Bunkes so se rodili leta 1811, a niso bili edini. Pred kakih 700 leti prej se je v Britaniji rodil ravno tak par.

● Po zdravniških zapisnikih se je najtežji otrok rodil leta 1879 in je tehtal 10,5 kg. Maji tega otroka je merila 2,28 metra.

● Videti je, da dosežejo največjo starost Holandi. Tamkaj dosežejo povprečno starost moški 71 let, ženske pa 73.

● Francoski kralj Ivan I. ki je vladal v 14. stoletju, je verjetno edini kralj v zgodovini, ki je vladal samo 120 ur.

● Najbolj privlačna dečaka za turiste je Italija. Vsako leto obišče Italijo več kot 9 milijonov tujcev.

● Neki mešan v Montgomeriji v ZDA ni mogel spati ponoči zaradi lajanja sosedovega psa. Da si skrajša noč, je šel tudi on pred svojo hišo in pričel lajati. Mestna občina ga je kaznovala zaradi motenja nočnega mira na 10 dolarjev globe. — Kar sme pes, ne sme človek!

● Izrael je država, ki ima največ zdravnikov. Na vsakih 380 prebivalcev pride po en zdravnik. Najslabše stoji v tem pogledu država Sudan. Tu pride po en zdravnik šele na vsakih 88.000 prebivalcev.

● John Roy iz Glasgowa na Škotskem je imel brke, ki so bile dolge 42 centimetrov. Malo je moških, ki bi mogli potolči ta rekord.

Klasična žena

Ničemur na svetu ni bil gospod Tratar bolj nenaklonjen kakor neprestanim opominom svojih oženjenih tovarišev, ki so ga ob vsaki priliki nagovarjali, naj se vendar oženi tudi on.

»Tak dečko, kakor si ti, Peter! V najboljših letih, vesel, zdrav! Samo s prstom bi mignil, in bila bi tvoja, kakršno bi si ti zaželelo srce... Ali misliš ostati samic vse žive dni!«

Takih opominov se je gospod Tratar otepal takole: »V stajo ne skočim prej, dokler si ne najdem klasične žene!« Kako sitno je za človeka, ako je samec, je Tratar okušal še posebno, ko se je poslužil nekega modernega načina živitve in poslal v neki dnevnik sledeči oglas:

»Mlad uradnik se želi seznaniti zaradi ženitve s klasično ženo v starosti od 18 do 30 let. Premožljive postranske stvar. Samo resne nuditve s sliko pošljite na upraviteljsko tega lista pod »Večne pomlad.«

Naval je bil strašen. Ko se je vrnil konec tedna v upraviteljsko poslani sinček Tratarjeve gospodinje s celo vrečo »Večne pomlade«, je imel Tratar dela do polnoči, preden je pregledal vsa pisama in vse slike. In kakor še nikoli se je gospod Tratar takrat smejal, klel, robantil in jezil, ko je iz poslanih slik spoznal, kaj vse si nekatere Evine hčerke predstavljajo pod imenom »klasična žena«.

In zgodilo se je, da se je gospod Tratar čez noč odločil: v deželo klasične se odpeljem, v domovino Sokrata in Demosten! Če ne dobim klasične žene tam, je ne dobim nikjer na svetu.

V uradu je škilil poslej iznad svojih računov z enim očesom vedno tudi na novogrsko slovnico, ki si jo je kupil samo zato, da bo nekoč laže brskal po vonljivem polju klasičnega ženstva.

Se tisti mesec je stopil pred ravnatelja in ga poprosil za daljši dopust. »Kaj pa vam je, gospod Tratar?« ga je smehljaje se vprašal dobrodušni vladika urada.

»I, srčna napaka mi dela preglavice!« si je izmisllil gospod Tratar in bridko zavzdihnil.

»Če ni mogoče vzrok vaši srčni napaki rod Evinih hčera, gospod Tratar?« mu je pomenljivo požugal s prstom zviti vladika. »No, pa naj bo. Vrnite se kopej zdravi in veseli!«

In gospod Tratar je šel. Kakor tat, ki se boji, da bi ga kdo videl in povpraševal, kam je smuknil s svojim rumenim kovčkom v vlak in se odpeljal proti Trstu, tam pa zlezal z vozniškim listkom v eleganten Lloydov parnik »Liena celera« in se ni oddalnil prej, dokler ni parnik pokazal hrbita tržakemu pristanišču in od njemu po svetili Adrij deliti sonca naproti — proti deželi klasične.

Tratar ni bil pesnik, zato se je v Atenah toliko kot nič zanimal za Akropolis in druge take ostanke iz slavne grške davnine. Tratarjeva prva skrb je bila, da si je v boljšem hotelu polskal sobo, se najedel in napil, potem pa odšel za nekaj ur počivat.

Ko se je zdrnil, je skočil z divana in zaklical: »Jernejček!«

Pa se je hitro domislil, da ni več doma in da iz Aten ne prikljče gospodnjinega sinčka Jernejčka, in zasmehal se je na ves glas.

Vrata pa so se odprla in v sobo je stopila visoka ženska v lahni obleki, v obraz ožgana od sonca. Z živahnimi črnimi očmi je strmela v Tratarja kakor na lepo nebesko prikazen in čimbolj je strmela vanj, tembolj je bil gospod Tratar v zadregi.

Zajecjal je: »Ojnos!«

To besedo si je iz slovnice še najbolj zapomnil, zato jo je bleknil kar tjavdan, čeprav ni bil ježen — samo da je nekaj spregovoril.

Obrnila se je, visoka, kipeča. Skozl skoraj prosojno obleko so gibajoče se linije njenega razkošnega telesa spominjale na prelest tiste Helene, katero tako zapeljivo opoverti stari grešnik Homer...

»Klasična žena!« je spretetelo gospoda Tratarja in nemirno je stopil k oknu.

Lepa sobarica se je vrnila s steklenico črnega vina, gostega kakor olje, in jo postavila na mizo. To vse pa tako tiho, da je Tratar, zamaknjen v bleščobo atenskega mesta, niti čul ni.

»Ojnos...«

Zdrnil se je in se naglo ozrl — na vratu ga je nekaj zapeklo in v istem hipu so se mu izza hrbita sladko nasmehljale živahne črne oči.

»Vi ste tuje v tem mestu, gospod?«

»Odisej...« je vnovič bleknil tjavdan gospod Tratar, samo da je nekaj odgovoril.

Hotel je iztegniti roko proti steklenici na mizi, ko se je zgodilo nekaj čudovitega: dvojce belih ženskih rok je zdrknilo na njegove prsi in tik ob njem je zavonjala prelest tako dolgo iskanih klasičnih linij... Omahnil je, sam ni vedel, kam z njim, živahne črne oči, bele roke — skozi okno pa je vztrepetal tisti hip bleščat atenskega mesta kakor pisana fata morgana.

Takoj popoldne se je gospod Tratar napotil k morju, spotoma pa je nekaj brundal sam zase, da so ga zagoreli Atenci zaradi začudenja pogledovalci.

»Kdaj je bila bitka pri Salamin?« Ali danes ali pred tisoč leti?... Salamska bitka leta 19... In jaz sem bil premagan...»

Vest mu je očitala, da ni dovolj pogumno odbil navala belih rok, zato je neutegoma skočil v morje, da se opere spomina na svoj poraz in stopi iz vode zopet čist in nepremagljiv.

Vsa obala je bila polna kopalcev in kopalk. V žaru južnega sonca vrteči se haleidoskop plavalnih kostumov je pljuskal v morje, se potapljaj, dvigal, igral z bleščicami valovi, se odmikal in se zopet približeval obali. Od sonca ožgana, kakor kronasta telesa, rjave prsi, rjavli obrazi. Zvrgolenje, vpijete, smeh, vriskanje. Otroci morja, otroci sonca...

Gospod Tratar je ležal zleklen na beli skali in gledal v ta živi haleidoskop. Bil je kakor omamljen od sonca in od vsega tega vrvečnega življenja okrog sebe. Pa kakor je gledal, ni iskal, da bi njegovo večje oko izluščilo iz

gomazeče gneče kolikor mogoče popolno klasično žensko telo, toliko bolj se je budil in postajal nezadovoljen.

Dežela klasicizma — ali te ni sram? Ali iz vse ti pisane gručice res ne moreš pokazati Tratarju, lovca na klasične žene, ene same klasične žene? O, dežela klasicizma, kar sram naj te bo!

Gospod Tratar se je dvignil s skale, pokazal s svetim ogorčenjem hrbet brbljavemu kaleidoskopu in odhitel v mesto.

In ni miroval prej, dokler ni, podivjajoč na divanu v svoji hotelski sobi, sestavil na podlagi novogrške gramatike interesantno spomenico, katere vsebino je pet minut pozneje z veličastno glinjenostjo izgrgal pred lepo sobarico: »Samo ti si klasična žena, samo ti boš moja žena!«

»Samo ti si klasičen mož, samo ti boš moj mož!« Tako mu je smehljaje se odgovorila ona in z vročimi rokami obvisela na njegovem vratu, drhteča in sladka.

Ko mu je še povedala, da ji je ime Helena, je bil gospod Tratar na vrhuncu in ničesar si ni bolj želel, kakor da bi bil s klasično, vročekrvno Grkinjo že enkrat doma. Pri tem pa je bil originalni lovec na klasične žene tako prebrisal, da je prekanil celo svojo vest: iz salamske bitke leta 19... je zabrisal svoj poraz z izdatnim tušem smeha in si dokazoval, da je bil zmagovalac on, ne ona... da je bil njen nenadni poljub le nekaka zvezda vodnica v pravilno smer njegove končne zmagave...

Navihnan ptiček, ta gospod Tratar!

A še bolj navihana ptičica ona, njegova klasična žena Helena! Med vožnjo iz Aten proti Trstu, kamor se je odpeljal gospod Tratar s svojo čarobno izvoljenko — se tisti teden, je zbuhal na krovu parnika občo pozornost žensk mlad, črnolasi Italijan, lep kakor sam Jupiter. In medtem ko si je gospod Tratar v kabini belil glavo z novogrsko slovnico in sestavljal za svojo izvoljenko novo spomenico, s katero bi ji obrazložil, da ne namerava poročiti, se je sprehajala klasična Helena, vsa v svili in žametu, da ne bi spoznal človek v njej sobarice, zamisljena po krovu in spuščala iz svojih živahnih črnih oči strelce samo na črnolasega Jupitra. Znano pa je, da so celo bogovi sami v rokah žensk navadne igrarke... In tako je podlegel tudi črnolasi Jupiter...

Katastrofa je nastopila šele v Tratu. Nekje na korzu se je gospod Tratar nenadoma presenečeno ozrl: ne njegove klasične žene Helene ne njegovega rumenega kovčka ni bilo nikjer več...

Kakor blisk se je tedaj posvetil v možgane gospoda Tratarja prizor s parnika: ko je on, gospod Tratar, stopil nekoč neprimakovano na krov, mu je Helena prihitela vsa zasopla naproti, v drugo smer pa je bežal, kakor da kuri vrag za njim, črnolasi Italijan. Drobček, takrat kakor iskrica brez pomena, je osvetlil zdaj kakor žareč požar vso situacijo.

Nov dokument ženske zvestobe...

Gospod Tratar se je vrnil v pristanišče, treščil novogrsko slovnico v morje, potem pa sedel v prvi vlak proti Ljubljani in med vožnjo sopihajoč zlagal ženskemu spolu na čast novo vrsto sonetov s približno sledečim refrenom:

»Proklete babe, naj vas vrag pobere vse skupaj!«

Pravijo, da se je gospod Tratar po tem svojem romanu — ki ga je odkril samo svojim najintimnejšim prijateljem — temeljito poboljšal, da o klasičnih ženah sploh ne mara ničesar več ališati, da je žensk in klasicizma »šif do grla...«

Ali naj verjamemo? Omahnjiv je človek... In Evine hčerke predejo svoje mreže noč in dan...